STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 04552

YUDISHE FOLKSLIEDER

Mark Warshawski

Permanent preservation of this book was made possible
by Dr. Irwin & Phyllis Browarsky
in memory of
Morris Browarsky

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

יודישע פאלקסליעדער

פון

מ. מ. ווארשאווסקי.

(מיט נאטען)

מיט א פארעדע פון שלום-עליכם.

— וועכטער! וואס הערט זיך מיט דער נאכט?
זאגט דער וועכטער: „עס קומט דער מארגען,
ווי לאנג עס זאל ניט זיין די נאכט...״
(ישעיה כ״א, י״א- י״ב)

ווארשא

דרוק פאן אלעקסאנדער גינז, נאייע זיעלנא № 47.

תרס״א

ИДЕШЕ ФОЛЬКСЛИДЕРЪ

т. е.

ЕВРЕЙСКІЕ НАРОДНЫЕ ПѢСНИ

М. М. Варшавскаго

(съ нотами).

ВАРШАВА.

ВЪ ТИПОГРАФІИ АЛЕКСАНДРА ГИНСА.

Новозельная № 47.

1901.

Дозволено Цензурою.
Кіевъ, 20 Іюня 1900 года.

אינהאלט:

אַפָּאר װערטער צו נאָרשאװסקי'ס לידער פון שלום עליכם. 5 --12

1) דער אלף־בית . . . . 13—15

2) די שיף . . . . 15—18

3) א בריעף פון אמעריקע . . . . 18—20

4) א יודיש ליעד פון רומיניען . . . . 20—23

5) שרה און רבקה . . . . 23—25

6) צום באדעקענס דער כלה: . . . .

א) כלה'ניו, װײן־זשע װײן . . . . 26—28

ב) די ראד (כלה'ס צד) . . . . 29—31

ג) א פריילעכס (חתנ'ס צד) . . . . 31—33

7) נעבען קלײזיל . . . . 34—36

8) דער בעכער . . . . 36—39

9) ציון . . . . 39—42

10) דאס ליעד פונ'ם ברויט . . . . 42—43

11) די נאכט . . . . 44—45

12) טרערען . . . . 45—46

13) װי האלט איך דאס אויס! . . . . 46—47

14) דעם אדלערס קלאג . . . . 48—49

אינהאלט.

15) תַּנְחוּם דֶער טְראוּבַּאטְשׁ . . . . 50—55

16) עֶם זִינְגְט זִיךְ נִיט . . . . 55—56

17) דָאס טְרוֹיעֶר־לִיעד . . . . 56—57

18) פֵּסַח . . . . 58—59

19) שִׂמְחַת־תּוֹרָה . . . . 60—63

20) דֶער װִינְטֶער . . . . 63—65

21) דֶער זֵייֶדע מִיט דֶער בַּאבֶּע . . . . 65—68

22) דֶעם מִיהְלְנֶערְס טְרֶעהרֶען . . . . 69—71

23) גָאט אִיז אַ פָּאטֶער . . . . 71—74

24) לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם . . . . 74—76

25) דִי זוּנְן . . . . 76—78

אַ פָּאר װָערְטֶער

צוּ װַארְשַׁאװְסְקִי'ס לִיעדֶער

פוּן

שלום עליכם.

װאוּנְדֶערְבַּאר אִיז דִי גֶעשִׁיכְטֶע פוּן אוּנְזֶער פָּאלְק יִשְׂרָאֵל, װאוּנְדֶערְלִיךְ אִיז אוּנְזֶער יוּדִישֶׁע לִיטֶערַאטוּר, נָאר נָאךְ מֶעהר װאוּנְדֶערְלִיךְ אִיז דִי בִּיאָגְרַאפִיע פוּן אוּנְזֶערֶע שְׁרַייבֶּער, פָּאעֶטֶען אוּנ מְשׁוֹרְרִים. אֵייגֶענְטְלִיךְ אִיז בַּיי אוּנְז יוּדֶען, נִישְׁטָא קֵיין שְׁרַייבֶּער װִי בַּיי לַייטֶען, דָאס הֵייסְט נִישְׁטָא בַּיי אוּנְז אַזֶעלְכֶע, װָאס זָאלֶען זִיךְ אָפְּגֶעבֶּען נוּר מִיט שְׁרַייבֶּערַיי אַלֵיין; מֶע קָאן זָאגֶען, אַז בַּיי אוּנְז אִיז כִּמְעַט נִישְׁטָא קֵיין אֵיינְצִיגֶער שְׁרַייבֶּער, װָאס זָאל לֶעבֶּען פוּן דֶער פֶּען. בַּיי אוּנְז שְׁרַייבְּט יֶעדֶער װֶער עֶס װִיל, נִיט דֶער װָאס קֶען, װָארוּם דֶער װָאס קֶען יֶענֶער קָאן נִיט שְׁרַייבֶּען, מַחְמַת עֶר אִיז פַארְטְרָאגֶען גָאר אִין עֶפִּיס אַנְדֶערְשׁ, אִין דַאֲגוֹת־פַּרְנָסָה, עֶר זוּכְט אַ שְׁטִיקֶעל בְּרוֹיט... דֶערִיבֶּער װַאלְגֶערֶען זִיךְ בַּיי אוּנְז אָפְּט מָאל טַאלַאנְטֶען, װָאס גֵיהֶען לְאִבּוּד, װֶערֶען פַארְפַאלֶען. מֶע בַּאדַארְף נִישְׁט מֵיינֶען פוּן דֶעסְטװֶעגֶען, אַז בַּיי אוּנְז שְׁרַייבְּט מֶען חָלִילָה װֵינְצִיגֶער, װִי בַּיי אַלֶע אַנְדֶערֶע פֶעלְקֶער; אַדְרַבָּה, צְװִישֶׁען יוּדֶען גֶעפִינְט אִיהר אַסַךְ, אַסַךְ אַזֶעלְכֶע װָאס

שְׁרַייבֶּען אונ שְׁרַייבֶּען אונ הֶערֶען נִיט אויף צו שְׁרַייבֶּען, פַארְגִיסֶען טַייכֶען טִינְט, פִיהרֶען אִיבֶּער פַּאפִּיר אונ פֶּענֶעם אום בְּרַחֲמָנוּת, אונ דְרוּקֶען בִּיכֶער אונ בִּיכְלֶעךְ אִין דִי טויזֶענְדֶער. נָאר נִישְׁט פוּן דֶעם מִין שְׁרַייבֶּער וִויל אִיךְ רֶעדֶען אַצִינְד. אִיךְ רֶעד פוּן דִי אֱמֶת׳ע טַאלַאנְטֶען, וָואס לִיגֶען אִין דֶער פַארְבָּארְגֶענִישׁ, וָואס יָאגֶען נִיט אַרוּיס בַּאוַוייזֶען זִיךְ אויף דֶער יוּדִישֶׁער וֶועלְט אונ וָואס מֶע בַּאדַארְף זַיי זוּכֶען אונ גֶעפִינֶען.

אֵיינֶער פוּן דִי דָאזִיגֶע טַאלַאנְטֶען אִיז דֶער פֶּערְפַאסֶער פוּן „יוּדִישֶׁע פָאלְקס־לִיעדֶער", מ. מ. וַוארְשַׁאווְסְקִי. דָאס אִיז אַ נַייעֶר פַּארְשׁוֹין, אַ נַאסְט אִין אוּנְזֶער פָאלְקְסלִיטֶערַאטוּר אונ פַארְדִיענְט מֶע זָאל זָאגֶען אִיבֶּער אִיהם אונ אִיבֶּער זַיינֶע לִיעדֶער עֶטְלִיכֶע וֶוערְטֶער.

מ. מ. וַוארְשַׁאווְסְקִי אִיז, וִוי דָאס רוֹב פוּן אוּנְזֶערֶע שְׁרַייבֶּער, אַ מֶענְשׁ אַ פַארְנוּמֶענֶער (עֶר אִיז אַ יוּרִיסְט), וָואס הָאט נִישְׁט קֵיין צַייט אָפְּצוּגֶעבֶּען זִיךְ מִיט לִיטֶערַאטוּר, נָאר אַז עֶר הָאט אַ פְרַייהֶע מִינוּט זִינְגְט עֶר זִיךְ אַ יוּדִישׁ לִיעדֶעל, זַיין אֵייגֶענֶע אַרְבֵּייט, מִיט אַ יוּדִישֶׁער מֶעלָאדִיע, וָואס וֶוערְד בַּיי אִיהם בַּאשַׁאפֶען אִין אֵיינֶעם מִיט דִי וֶוערְטֶער. עֶר הָאט נִישְׁט אִין זִינֶען גֶעהַאט אַרוּיסגֶעבֶּען זַיינֶע יוּדִישֶׁע לִיעדֶער פַאר׳ן פָאלְק אונ אֲפִילוּ אָנְ־שְׁרַייבֶּען זַיי אויף פַּאפִּיר, בִּיז עֶס הָאט זִיךְ גֶעמַאכְט, אַז נָאר אוּמְגֶערִיכְט, צוּרִיק מִיט אַ יָאהר דְרַיי פִיער, הָאבֶּען אֵיינִיגֶע פוּן זַיינֶע בֶּעקַאנְטֶע (אונ אִיךְ אויךְ בְּתוֹכָם) דֶערְהֶערְט אִיהם זִינְגֶען אונ שְׁפִּיעלֶען זַיינֶע יוּדִישֶׁע לִיעדֶער -- אונ מִיר זֶענֶען אַלֶע גֶעוֶוען

ענְצִיקְט. מִיר הָאבֶּען דֶערְהֶערְט אַנַיי מִין גֶעזַאנְג, מִיר הָאבֶּען דֶערְפִּיהלְט אַפְרִישׁ מִין גֶעשְׁמַאק, אַבַּאזוּנְדֶער מִין זִיסֶקַייט, סַאי אִין דִי װֶערְטֶער, סַאי אִין דֶער מֶעלָאדִיע, אוּנ מִיר הָאבֶּען זִיךְ צוּגֶעזֶעצְט צוּ אִיהם, עֶר זָאל זֵיי אַרוֹיפְשְׁרַייבֶּען אוֹיף פַּאפִּיר. — אוּנ פוּן יֶענֶער צַייט אָן קָאן מֶען שׁוֹין הֶערֶען װַארְשַׁאװְסְקִי׳ס לִיעדֶער זִינְגֶען אִין אַסַךְ יוּדִישֶׁע הַייזֶער דָא אִין קִיֶעװ, אוּנ אוֹיךְ אִין אַנְדֶערֶע שְׁטֶעדְט װָאס אִין אוּנְזֶער גֶעגֶענְד. מֶע זָאל פַארְשְׁטֵעהן אַקוּרַאט װַארְשַׁאװְסְקִי׳ס לִיעדֶער מוּז מֶען זֵיי הֶערֶען זִינְגֶען, װָארוּם דָאס זֶענֶען נִישְׁט גְלַאט אַזוֹי שִׁירִים װָאס גְרַאמֶען זִיךְ-שְׁטְרַאם גְרַאם, דָאס זֶענֶען לִיעדֶער אוּנ לִיעדֶער פַאר׳ן פָאלְק; דָאס זֶענֶען אַזֶעלְכֶע לִיעדֶער, װָאס אִין זֵיי שְׁפִּיגֶעלְט זִיךְ אָפּ, װִי אִין אַלוֹיטֶער װַאסֶער, דָאס גַאנְצֶע לֶעבֶּען פוּנ׳ם יוּדִישֶׁען פָאלְק מִיט אַלֶע יוּדִישֶׁע פְרֵיידֶען אוּנ לֵיידֶען, יוּדִישֶׁע צָרוֹת, דֶער יוּדִישֶׁער דַלוּת, יוּדִישֶׁע טְרֶעהרֶען... װַארְשַׁאװְסְקִי׳ס לִיעדֶער זֶענֶען נִישְׁט נָאר קִינוֹת, קְלָאגְלִיעדֶער אַלֵיין; אַדְרַבָּה, מֶעהרְסְטֶענְטְהֵייל פוּן זֵיי זֶענֶען דַוְקָא פְרֵיילִיכֶע, לֶעבֶּעדִיגֶע לִיעדֶער, װָאס אֲפִילוּ אַז זֵיי הוֹיבֶּען זִיךְ אָן טְרוֹיעֶרִיג, מִיט אַיין אוּמֶעטִיגֶען מָאטִיװ, לָאזֶען זֵיי זִיךְ אָפְּטמָאל אוּיס מִיט אַגֶעלֶעכְטֶער:

אַז מֶע צַאפְּט פוּן מִיר דָאס בְּלוּט אַרוֹיס
אוּנ מֶע מוּטְשֶׁעט מִיךְ פַאמֶעלֶעךְ,
לַאךְ אִיךְ מִיךְ גוּט פוּן מַיינֶע שׂוֹנְאִים אוֹיס
אוּנ גֶעה מִיר גָאר אַפְרֵיילֶעךְ!...

נאָר אַז אָך און וועה איז צום גְעלֶעבְּטֶער! אין דעם גַאנְצֶען פְרֵיילִיכְקֵייט הערט זיך אַ געוויין, אין זיין געלעבטער הערט מען טְרֶעהרען... נאָר וואַרשאַווסקי׳ס העלדען האָבען פיינט באַקלאָגען זיך:

ווי פאַר׳ן עָמוּד
זינגען זיי תָּמִיד...

זיי זענען צום מֵיינסטען טאַקי גְרויסע אָרעמע לייט, נעבאַך קַבְּצָנִים, נאָר פריילִיכֶע קַבְּצָנִים:

האָטש איך בין מיר אָרעם יודעל
און עס דאַרט מיר גוט דער מֹחַ,
שִׂמְחַת־תּוֹרָה זינג איך אַ ליעדעל
און מאַך אַ גוטע כּוֹסָה אויך!..

זיי זענען צום מֵיינסטען גרויסע בַּעֲלֵי בִּטָּחוֹן, זיי גלויבען אין גאָט און זענען מְקַבֵּל בְּאַהֲבָה אויף זיך אַלע צָרוֹת, סַיי די וואָס פון׳ם אויבערשטען, סַיי די וואָס פון מענשען, סַיי פון פרעמדע, סַיי פון אֵייגענע... זעלטען האַפּט זיך אַרוים ביי איהם אַ קלאָג, אַז:

ביי יעדען איז אַ יום־טוֹב דאָס שטיקעלע לעבען
ביי מיר איז דאָס לעבען שוואַרץ ווי די ערד...

זעלטען – זעלטען האַפּט זיך אַרוים ביי איהם אַ געוויין:
„עס זינגט זיך ניט, עס זינגט זיך ניט"..! פאַרקעהרט, ביי יעדען אונגליק, ביי יעדער צָרָה שֶׁלֹּא תָּבֹא, פאַרענטפערט ער דעם רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם און זאָגט דעם געוויסען „גַּם זוּ לְטוֹבָה":

אִיךְ בִּין קְרַאנְק, אִיךְ שְׁפַּיי מִיט בְּלוּט,
אִין בִּקוּר חוֹלִים נֶעמְט מֶען מִיךְ נִיט...
אִיךְ שְׁטַארְבּ, אִיךְ גֶעה אוֹיס וִוי אַ לֶעכְט, —
שַׁא! בְּרִידֶער, גָאט אִיז גֶערֶעכְט...

עֶר רֶעדְט זִיךְ אוֹיס דָאס הַארְץ, אַז אַבָּאל, נִיט הַיינְט גֶעדַאכְט, אִיז גֶעוֶוען אַסַךְ — אַסַךְ עֶרְגֶער, אוּנ עֶר טְרָאגְט נִישְׁט קֵיין שִׂנְאָה, קֵיין פַּארְדְרָאס אוֹיף זַיינֶע שׂוֹנְאִים, אַדְרַבָּה עֶר וָואלְט טְרִינְקֶען מִיט זֵיי „בְּרִידֶערְשַׁאפְט":

טְהַייעֶרֶע מַלְכָּה,
גֶעזוּנְד זָאלְסְט דוּ זַיין!
פַאר וֶועמֶען זָאל אִיךְ טְרִינְקֶען
דֶעם דָאזִיגֶען וַויין? —
א. ז. וו....
אִיךְ וָואלְט טְרִינְקֶען פַאר מַיינֶע שׂוֹנְאִים,
נָאר זָאג זֵיי נִיט אוֹיס! —
א. ז. וו....

וַוארְשַׁאווְסְקִי'ס הֶעלְד אִיז אַגְרוֹיסֶער מַאֲמִין, אוּנ חָאטְשׁ דִי נַאכְט אִיז לַאנְג, חָאטְשׁ דִי נַאכְט אִיז פִינְסְטֶער, גְלוֹיבְּט עֶר פוּן דֶעסְטְוֶועגֶען, אַז אָט אָט גֶעהְט אוֹיף דִי זוּנְן אִין צִיּוֹן, עֶר זֶעהְט אִיהר שַׁיין פוּן דֶער וַוייטֶען, עֶר הֶערְט הִימֶעלְשֶׁע גֶעזַאנְגֶען פוּן פֵייגֶעל וָואס פְלִיהֶען דָא אוּנ דָארְט:

די הענט שוין אויפגעבונדען,
צעבראכען ליגט די קייט...
דער גלות איז פארשוואונדען
פארשוואונדען צער און לייד!...

ווי באלד אזוי איז ער דאך געקעבט אז ער זינגט:

וואס זשע דארף מען, ברידער, אומעטיג זיין?
ס'איז איין עבירה, ב'לעבען, א גרויסע —
אמעהר טראגט אריין איין עמער וויין,
לאמיר מאכען בעסער א כוסה! —
זיך מוטשען און זינגען ליעדער,
פליעסקעט, פליעסקעט, ברידער!...

וואס נאך פאר א סוד ליגט אין וואַרשאַווסקי'ס ליעדער? — וואס זיי זענען פראסט און עכט יודיש, נישט געמלאכהט — און דאס איז אמתע פאעזיע. ווער פון אונז איז נישט באקענט דאס בילד פונם יודישען חדר:

אויפ'ן פריפעטשיק ברענט א פייעריל
און אין שטוב איז הייס,
און דער רבי לערענט קליינע קינדערליך
דעם אלף — בית...

אדער ווי געפעלען אייך אשטייגער „שרה און רבקה" די

צווייי שוועסטער פון „ראַהמעסטריווקע״? און דאָס בריוועל פון אַמעריקע, וואָס אַ זוהן שרייבט צו זיין מאַמע און גיט איהר אָפּ אַ גרים פון יעדען באַזונדער: פון לאָהניון און פון דבורה׳לען, וואָס ווייזט מיט׳ן גרויסען פינגער אויף דער באַבענים פּאַטרעט:

אונ מיין שענער יונג מיין סאַני
אַרבייט. גאָלדינע האָט ער הענט!
משה׳לע זאָגט שוין „מודה אני״,
רחל׳ען וואָלסט דו ניט דערקענט...

אָט אַזוי זינגען זיך יודישע, באמת, יודישע פּאָלקס־ליעדער! אויך די שפּראַכע פון ווארשאַווסקי׳ס ליעדער איז די אמתע פּאָלקסשפּראַכע, אַ פּראָסטע יודישע קאַפּאָטע, נישט געקינצעלט, נישט פאַרדייטשערט, פּונקט אַזוי ווי מע רעדט ביי אונז אין אונזער געגענד.*) איך בין רעכט איבערציינט אַז

*) מיר בעטען ביי די, וואָס די אויסשפּראַכע איז ביי זיי אַ ליטווישע, זיי זאָלען מוחל זיין ווארשאַווסקי׳ן די גראַמען: „וואונדער--קינדער, מוטער-ביטער בלוט--ניט, צו--פריה, זיס--פוס״, וכדומה אַזעלכע פערזען, וואָס פאַר׳ן ליטווישען לעזער קומען זיי אויס פריקרע. דערפאַר זענען מיר מוחל די ליטווישע שרייבער זייערע גראַמען: „שונאים--פנים״, ווייל „פנים״ לייענט זיך ביי זיי ווי ביי אונז „שונאים״, אָדער די גראַמען: „אויך--גיך״, ווייל „אויך״ לייענט זיך ביי זיי „עך״ און „גיך״--„געך״... אויך די מאָס פון די פערזען איז ביי ווארשאַווסקי׳ן נישט אויסגעהאַלטען אומעדום גלייך, ווייל ער געהט מיט דעם גאַנג, אַז אין ליעדער איז נישט די מאָס דער עיקר; ער בויעט זיינע ליעדער אויף דעם אַרט, ווי עס האָט געשריבען גאָלדפאַדען, וועלכען ער שעצט גאַנץ הויך אַלס פאָלקסדיכטער און האַלט זיין שרייבען פאַר אַ מוסטער ביים צענויפלייגען פאָלקסליעדער אין זשאַרגאָן.

עֶס וֶועט גָאר נִישְׁט לַאנְג גֶעדויֶערֶען אוּנ וַוארְשַׁאווְסְקִי'ס „יוּדִישֶׁע פָאלְקְסְלִיעדֶער" וֶועלֶען וֶוערֶען בַּיי אוּנְז בֶּאֱמֶת פָאלְקְס-לִיעדֶער, וָואס מֶע וֶועט זֵיי קָאנֶען הֶערֶען זִינְגֶען אוּמֶעדוּם. אִין יֶעדֶער יוּדִישֶׁע שְׁטוּבּ, דָארְט וואוּ מֶע הֶערְט נָאךְ אַמָאל אַ יוּדִישׁ וָוארְט, דָארְט וואוּ מֶע שֶׁעמְט זִיךְ נִישְׁט מִיט אוּנְזֶער אָרֶעמֶע יוּדִישֶׁע פָאלְקְסְשְׁפְּרַאכֶע, וָואס מֶע רוּפְט זִי „זְשַׁארְגָאן"...

אויגוסט 1900 קיעוו.

שלום עליכם.

1.

דֶער אַלֶף בֵּית.

אויפ'ן פְּרִיפֶּעטְשִׁיק בְּרֶענְט אַ פַּייעֶרִיל
אוּנ אִין שְׁטוּבּ אִיז הֵיים,
אוּנ דֶער רֶבִּי לֶערֶענְט קְלֵיינֶע קִינְדֶערְלִיךְ
דֶעם אַלֶף—בֵּית.

זֶעהט—זְשֶׁע, קִינְדֶערְלִיךְ, גֶעדֵענְקְט—זְשֶׁע, טַייעֶרֶע,
וָואס אִיהר לֶערֶענְט דָא;
זָאגְט—זְשֶׁע נָאךְ אַמָאל, אוּנ טַאקִי נָאךְ אַמָאל:
קָמַץ אַלֶף – אָ!

לֶערֶענְט, קִינְדֶער, מִיט גְרוֹיס חֵשֶׁק,
אַזוֹי זָאג אִיךְ אַייךְ אָן.
וֶוער ס'וֶועט גִיכֶער פוּן אַייךְ קֶענֶען עִבְרִי,
דֶער בַּאקוּמְט אַ פָּאן.

זֶעהט—זְשֶׁע, קִינְדֶערְלִיךְ, גֶעדֵענְקְט—זְשֶׁע, טַייעֶרֶע,
א. ז. וו....

לֶערֶענְט, קִינְדֶער, הָאט נִיט מוֹרָא,
יֶעדֶער אָנְהוֹיב אִיז שְׁוֶועהר,
גְלִיקְלִיךְ דֶער וָואס הָאט גֶעלֶערֶענְט תּוֹרָה,
צִי דַארְף דֶער מֶענְשׁ נָאךְ מֶעהר?
זֶעהט-זְשֶׁע, קִינְדֶערְלִיךְ, גֶעדֶענְקְט-זְשֶׁע, טַייעֶרֶע,
א. ז. וו.

אִיהר וֶועט, קִינְדֶער, עֶלְטֶער ווערֶען,
וֶועט אִיהר אַלֵיין פַארְשְׁטֵיהן,
וויפִיל אִין דִי אוֹתִיּוֹת לִיגֶען טְרֶעהרֶען
און וויפִיל גֶעוויין...
זֶעהט-זְשֶׁע, קִינְדֶערְלִיךְ, גֶעדֶענְקְט-זְשֶׁע, טַייעֶרֶע,
א. ז. וו.

אַז אִיהר וֶועט, קִינְדֶער, דֶעם גָלוּת שְׁלֶעפֶּען,
אוֹיסגֶעמוּטְשֶׁעט זַיין,
זָאלְט אִיהר פוּן דִי אוֹתִיּוֹת כֹּחַ שֶׁעפֶּען,
קוּקְט אִין זֵיי אַרַיין!
זֶעהט-זְשֶׁע, קִינְדֶערְלִיךְ, גֶעדֶענְקְט-זְשֶׁע, טַייעֶרֶע,
א. ז. וו.

אויפ'ן פְּרִיפֶּעטְשִׁיק בְּרֶענְט אַ פַייעֶרְיל
און אִין שְׁטוּב אִיז הֵייס ,
און דֶער רֶבִּי לֶערֶענְט קְלֵיינֶע קִינְדֶערְלִיךְ
דֶעם אַלֶף – בֵּית . . .

2.

דִי שִׁיף .

דָארְט . וַוייט אויף דֶעם יַם אויף דֶעם גְרויסֶען
שְׁטֵעהט גְרויס וִוי אַ מויעֶר אַ שִׁיף .
מְ'זֶעהט מֶענְשֶׁען פון אִינְנֶען , פון אויסֶען ,
גֵעהְן , לויפֶען אַרָאפּ און אַרִיף .
אִיהר וֶועט זֵיי אַוַודַאי דֶערְקֶענֶען ,
אִיהר הָאט זֵייעֶר אוּמְגְלִיק גֶעהֶערְט . . .
זֵיי קְלָאגֶען וִוי עֶלֶענְד זֵיי זֶענֶען ,
דָאס פָּנִים אִיז שְׁוַוארְץ וִוי דִי עֶרְד !

פַארְטְרִיקֶענְט, פַארְדַארְט אַלֶע גְלִידֶער.
פַארְמוּטְשֶׁעט פוּן הוּנְגֶער, פוּן נויט,
ס'זֶענְט אִיהר מַיינֶע אָרֶעמֶע בְּרִידֶער,
אִיךְ לֵייעֶן אויף אַייעֶר פָּנִים דֶעם טויט....
נָאר בִּיטֶערֶע טְרֶעהרֶען כְּסֵדֶר,
אַ לֶעבֶּען פוּן צָרוֹת אוּנ זָארְג...
טִיף שְׁנַיידֶען דָאס וַואסֶער דִי רֶעדֶער,
זֵיי טְרָאגֶען דִי שִׁיף קַיין נְיוּ־יָארְק...

דָארְט זִיצְט אַ־נְ־אַלְמָנָה אַ מוּטֶער,
דָאס אָרֶעמֶע קִינְד אויף אִיהר שׁויס,
זִי וֵויינְט אַזוֹי שְׁטַארְק, אַזוֹי בִּיטְטֶער,
צִי וֵוייסְט אִיהר — אִיהר אוּמְגְלִיק אִיז גְרויס!
דָארְט וואו זִי אִיז גֶעוַואקְסֶען, גֶעבּוֹירֶען —
פַארְלָאזְט מַאטֶע — מַאמֶע אַלֵיין...
זִי הָאט זֵיי אויף אֵייבִּיג פַארְלוֹירֶען,
זֵיי וֶועלֶען זִיךְ מֶעהר שׁוין נִיט זֵעהְן!

אַ יוּד וֵויינְט מִיט בִּיטֶערֶע טְרֶעהרֶען,
פַארְיָאמֶערְט, פַארְוָואגֶעלְט, פַארְשְׁמַאכְט,

וָואס וֶועט מִיט דִי קִינְדֶער דָארְט וֶוערֶען,
זֵיי בְּלָאנְזֶען, סְ'אִיז פִּינְסְטֶער דִי נַאכְט...
מִיט וֶועם וֶועל אִיךְ רֶעכְטֶען דֶעם סֵדֶר?
עֶר הָאט זִיךְ צֶעוֵויינְט אַזוֹי שְׁטַארְק...
טִיף שְׁנַיידֶען דָאס וַואסֶער דִי רֶעדֶער,
זֵיי טְרָאגֶען דִי שִׁיף קַיין נְיוּ־יָארְק...

דָארְט וַואלְגֶערְן זִיךְ פִּיטְצִילִיךְ קִינְדֶער,
אִין פָּנִים קַיין שׁוּם טִיפַּת דַם...
וָואס פְרֶעגְט אִיהר? סְ'אַוַודַאי אַ וואוּנְדֶער!
זֵיי מוּטְשֶׁען זִיךְ אוֹיךְ מִן הַסְתָּם:
דָאס שְׁטִיקֶעלֶע בְּרוֹיט, יֶעדֶער בִּיסֶען
קוּמְט אָן אוֹיךְ דֶעם קִינְד מִיט גֶעוֵויין...
דָאס הַארְץ הָאט אוֹיף שְׁטִיקֶער גֶעריסֶען
דִי טְרֶעהרֶען, דִי טְרֶעהרֶען צוּ זֶעהְן!...

שׁוֹין אוּנְטֶערְגֶעגַאנְגֶען דִי שְׁטֶערֶען,
אַ וָואלְקֶען רִיקְט אָן אוֹיף דֶעם אָרְט.
דָאס זֶענֶען דִי בִּיטֶערֶע טְרֶעהרֶען,
פַארְגָאסֶענֶע טְרֶעהרֶען אָט דָארְט...

כַּאוֹר הָאט גֶעדַאוֶועֶנְט שוֹין יֶעדֶער,
אַוֶועק אִיז דֶער צַער אוּנ דֶער זָארְג.
דִי זוּנְן הָאט גֶעשַׁיינְט — אוּנ דִי רֶעדֶער —
דִי שִׁיף שוֹין גֶעבְּרַאכְט קַיין נְיוּ־יָארְק.

3.

אַ בְּרִיעף פוּן אַמֶערִיקֶע.

טְהַייֶערֶע מַאמֶע, טְהַייֶערֶע מוּטֶער, —
דוּ מַיין טְהַייֶער, כָּשֶׁר הַארְץ,
צִי וַוייסְט דוּ וִוי אִיךְ וֵויין אַזוֹי בִּיטֶער
אוּנ וִוי טִיף אִיז דָא מַיין שְׁמַארְץ?
וָואס וָואלְט אִיךְ נִיט אַוֶועקְגֶעגֶעבֶּען,
אִיךְ זָאל טְהוּן אוֹיף דִיר אַ בְּלִיק:
אִיךְ וָואלְט פַאר דִיר גֶעשְׁטְרֶעקְט דָאס לֶעבֶּען,
אִיךְ זָאל קוּמֶען צוּ דִיר צוּרִיק!..

נָאר ס'אִיז נִיט דִי דָאזִיגֶע יָאהרֶען
וָואס מֶע קֶען גִיךְ טְהוּן אַלְסְדִינְג:

מַאמֶע, כְ'קֶען צוּ דִיר נִיט פָאהרֶען —
שְׁרַייבֶּען אִיז מִיר דָאס נִיט גְרִינְג!
לָאהְנִיו לָאזְט נִיט, זִי הָאט מוֹרָא,
פַאר דֶעם „פְּרִיזִיוו" צִיטֶערְט זִי,
אוּנ מַיין פִּיטְצֶעלֶע קִינְד מַיין דְבוֹרָה
הַאלְט מִיךְ מִיט אִיהרֶע הֶענְטְלִיךְ צִי.

אַז אִיךְ זֶעה זִי, וֶוערְט מִיר גְרִינְגֶער:
דוּ זָאלְסְט הֶערֶען ווִי זִי רֶעדְט!
ווִי זִי וַוייזְט מִיט דֶעם גְרוֹיסֶען פִינְגֶער
אוֹיף דֶער בַּאבֶּענִים פַּאטְרֶעט...
אוּנ מַיין שֶׁענֶער יוּנְג מַיין סַאנִי
אַרְבֵּייט, גָאלְדִינֶע הָאט עֶר הֶענְט!
משֶׁה'לֶע זָאגְט שׁוֹין „מוֹדֶה אֲנִי",
רָחֶל'ען וָואלְסְט דוּ נִיט דֶערְקֶענְט...

דוּ דֶערְמַאנְסְט זֵיי מִן הַסְתָּמָה
אוּנ דוּ בֶּענְשְׁט זֵיי אַוַודַאי דָארְט:
זֵיי גְרִיסֶען, קִישֶׁען דִיךְ טְהַייעֶרֶע מַאמֶע, —
זַיי גֶעזוּנְד!... נָאר נָאךְ אֵיין וָוארְט:

אַז װֶעסְט אױף דֶעם בֵּית־עוֹלָם קְלָאגֶען ,
יָאהְר־צַײט הָאבֶּען מִיר עֶרֶב שְׁבוּעוֹת ,
זָאלְסְט דו דָארְט דֶעם טַאטֶען זָאגֶען
אַז אִיךְ שִׁיק אִיהם אָפּ אַ גְרִים ...

טְהַײעֶרֶע מַאמֶע , טְהַײעֶרֶע מוּטֶער ,
דו מַײן טְהַײעֶר כָּשֵׁר הַאַרְץ ,
צִי װֵײסְט דו װִי אִיךְ װֵײן אַזױ בִּיטֶער
און װִי טִיף אִיז דָא מַײן שְׁמַארְץ ? ...

4.

אַ יוּדִישׁ לִיעד פוּן רוּמִינִיעֶן .

אַז מֶע צַאפְּט פוּן מִיר דָאס בְּלוּט אַרױס
און מֶע מוּטְשֶׁעט מִיךְ פַאמֵעלֶעךְ ,
לַאךְ אִיךְ מִיךְ גוּט פוּן מַײנֶע שׂוֹנְאִים אױס
און גֵעה מִיר גָאר אַ פְּרֵײלֶעךְ ! ...

איך טאַנץ ווי אַ חָתָן מיט דער כַּלָה...
פְּלֶיעסְקֶעט, פְּלֶיעסְקֶעט אַלֶע!

אַז מֶע צאַפּט פון מיר דאָס בְּלוּט אַרויס
און מֶע מוּטְשֶׁעט מיך פַאמֵיילֶעך,
לַאך איך מיך גוּט פון מַיינֶע שׂוֹנְאִים אויס
און גֶעה מיר גָאר אַ פְרֵיילִיך.

ס'איז גֶעוֶוען אַמָאל אַיין עֶרְגֶערֶע צַייט,
גְלוֹיבְּט מיר, בֶּנֶאֱמָנוּת,
פון דֶעם טויט זֶענֶען מיר גֶעוֶוען ניט וַוייט,
נָאר גָאט האָט גֶעהַאט רַחְמָנוּת!
גֶעשְׁלָאגֶען האָט ער אַלֶע חְלָאפֶּעס,
גֶעפַאלֶען זֶענֶען זיי ווי די סְנָאפֶּעס...

ס'איז גֶעוֶוען אַמָאל אַיין עֶרְגֶערֶע צַייט,
א. ז. וו..

אַוַודַאי איז אוּנז גֶעוֶועזֶען גוּט...
וָואס האָט מֶען דאָ צוּ קְלֶערֶען,
מֶע האָט זיך גֶעבָּאדֶען אין אוּנְזֶער בְּלוּט
און אין אוּנְזֶערֶע טְרֶערֶען.

נאָר יודישע זיהן און טעכטער
האָבען געמאַכט פון דעם אַ געלעכטער!

אַוודאַי איז אונז געוועזען גוט...
א. ז. וו..

לאָז מען מוטשען מיך אַפילו מעהר —
זאָג איך דיר צו, אוי פאָטער,
איך וויל ניט פאַרגיסען קיין איינציגע טרעהר,
איך הער זיי ווי דעם טאַטער!
זאָגט, וואס האָב איך מורא? —
גאָט און אונזער תּוֹרה!

לאָז מען מוטשען מיך אַפילו מעהר —
א. ז. וו..

וואס—זשע דאַרף מען, ברידער, אומעטיג זיין?
עס איז אַיין עבירה, כּלעבען, אַ גרויסע —
אַ מעהר טראַגט אַריין איין עמער וויין:
לאָמיר בעסער מאַכען אַ כּוֹסה!
זיך מוטשען און זינגען ליעדער,
פּליעסקעט, פּליעסקעט, ברידער!...

וואס—זשע דאַרף מען, ברידער, אומעטיג זיין?

סְ'אִיז אֵיין עֲבֵירָה, כְּ'לֶעבֶּען, אַ גְרוֹיסֶע –
אַמֶעהר טְרָאגְט אַריין אַיין עֶמֶער ווַיין:
לָאמִיר בֶּעסֶער מַאכֶען אַ כּוֹסֶה! –

5.

שָׂרָה אוּן רִבְקָה.

אַז אִיךְ בִּין גֶעקוּמֶען קַיין ראַכְמֶעסְטְרִיווְקֶע
הָאבּ אִיךְ דָארְט צְווַיי שֵׁיינֶע שְׁוֶועסְטֶער גֶעזֶעהֶן:
אֵיינֶע הָאט גֶעהֵייסֶען שָׂרָה, דִי אַנְדֶערֶע רִבְקָה, –
צְווַיי שֵׁיינֶע כַּלוֹת זֶענֶען דָאס גֶעוֶוען;
יֶעדֶע פוּן זֵיי הָאט גֶעהַאט אַיין אַנְדֶער מַעֲלָה.
דָא הָאט זִיךְ פַארְדְרֵעהט מִיר דֶער קָאפּ אוֹיפְ'ן אָרְט:
וֶועלְכֶע פוּן זֵיי זָאל אִיךְ מִיר נֶעמֶען פַאר אַ כַּלָּה,
וֶועלְכֶער פוּן בֵּיידֶע זָאל אִיךְ גֶעבֶּען דָאס וָוארְט? } בִּיס.

אִין שָׂרָה'לֶעס אוֹיגֶען קֶען מֶען גְלַייךְ נִיט קוּקֶען,
וִוי דִי זוּנְן אוּם תַּמוּז אַזוֹי שַׁיינֶען זֵיי:

זַיי שְׁמֵייכְלֶען, זַיי לַאכֶען, זַיי רֶעדֶען, זַיי קְווִיקֶען
דָאס הַארְץ, אַז זִי טְהוּט אַ קוּק נָאר מִיט זַיי.
אָבֶער רִבְקָה׳ס אוֹיגֶען בְּרֶענֶען ווִי פַייעֶר,
שְׁוַוארְץ ווִי דִי קְווֶילֶען וָואס טִיף אִין דֶער עֶרְד:
אַז זִי הֵייבְּט זַיי אוֹיף, וֶוערְד דָאס לֶעבֶּען טְהַייעֶר,
אַז זִי לָאזְט זַיי אַרָאפּ—הָאט דָאס לֶעבֶּען קַיין וֶוערְטְה...
בִּים.

אַזֶעלְכֶע ווִי שָׂרָה גֶעפִינְט אִיהְר נִיט אִין בִּיכְלֶעך:
גָאלְדֶענֶע הֶענְט הָאט זִי — אִיהְר זָאלְט נָאר זֶעהְן...
זִי הָאט אוֹיסגֶעהֶעפְּט פַאר זִיךְ אַ פָּאר גָאלְדֶענֶע שִׁיכְלֶעךְ,
אִין זַיי, זָאגְט זִי, וֶועל אִיךְ צוּ דֶער חוּפָּה גֶעהְן.
רִבְקָה הָאט אִין אֵיין פְּרַייטִיג זִיךְ אוֹיפְגֶענֵייט אַ קְלֵיידֶעל,
אוּן שַׁבָּת הָאט זִי עֶס אָנְגֶעטְהוּן צוּ לִיבּ מִיר אִין דֶער פְּרִיה...
גְלִיקְלִיךְ וֶועט זַיין דֶער וֶוער ס׳וֶועט נֶעמֶען אָט
דָאס מֵיידֶעל —
וֶוער פַארְמָאגְט אִיהְר שֵׁענְקַייט—קוּקְט אַייךְ נָאר צוּ!
בִּים.

אִיךְ הָאבּ אַמָאל אַ סוֹד אִין אוֹיהֶער אַייִנְגֶערָאמְט שָׂרָה׳ן —
הָאט זִי זִיךְ צֶעווֵיינְט ווִי אַ פִּיטְצֶעלֶע קִינְד.
„אַקֶעגֶען וָואס, פְרֶעגְט זִי מִיךְ, בִּיזְט דוּ גֶעקוּמֶען צוּ פָארֶען,
צִי וָואס הָאט דִיךְ גֶעבְּרַאכְט אַ הֶערְצוּ דֶער ווִינְד?"

אַז עם האָט זיך אין מיר צעשפּיעלט די ווילדע קליפּה,
האָב איך רבקה'ן איינגעראָמט דעם אייגענעם סוד:
„נאַרר! דו ווילסט אַ קיש — שטעל פריהער אַ חופּה:
איך בין דיר ניט האַפקער, דו ביזט ניט פעדאָט!“ } בּיס.

כ'האָב געקלערט און געטראַכט, און געגעבען מיר עצות,
ביז איך האָב אַוועקגעלייגט די בושה אויף אַ זייט:
אַט אַפּנים מע מוז נעמען די פּים אויף די פּלייצעס.
אַזוי האָב איך געלערענט אין דער גמרא אַ פּשט.
פון דענסמאָל אָן האָב איך מעהר ניט געקליבען,
נאָר שׂרה'ן און רבקה'ן געדענק איך גאַנץ גוט...
אוי! איך בין איין אַלטער בחור געבליבען,
אויב איך האָב חרטה, פרעגט מיך שוין ניט! } בּיס.

6.

צוּם בַּאַרֶעקֶענְס דֶער כַּלָּה.

א) כַּלָּה'נְיוּ, וַויין זְשֶׁע וַויין.

דוּ בִּיזְט דֶעם חָתָן גֶעפֶּעלֶען
וָואָרֶעם דוּ בִּיזְט דָאךְ שֵׁיין אוּנ פַייִן:
בַּאלְד וֶועט מֶען דִי חוּפָּה שְׁטֶעלֶען,
בַּאלְד וֶועט דִי חוּפָּה זַיין.
אַ נַייֶע וֶועלְט וֶועסְט דוּ דֶערְזֶעהֶען,
עֶפִּים זָאגְט מֶען זִי אִיז וֶעהר שֵׁיין...
נָאר אִיךְ וֵויים נִיט צִי דַארְפְסְט דוּ זִיךְ פְרֵייעֶן...
כַּלָּה'נְיוּ, וַויין זְשֶׁע וַויין! } בִּיס.

מֶע הָאט דִיךְ אִין צָרוֹת דֶערצוֹיגֶען,
גֶעמוּטְשֶׁעט זִיךְ אָהן אַ שִׁעוּר,
גֶעקוּקְט אִין דַיינֶע אוֹיגֶען,
גֶעצִיטֶערְט אִיבֶּער דִיר.
דוּ פִיהלְסְט עֶס מַיין קִינְד כְּמוֹ הַסְתָּמָה:

דַיין האַרְץ אִיז כָּשֵׁר רֵיין,
פַאַרְגֶעס זְשֶׁע נִיט טַאטֶע-מַאמֶע.
כַּלָה׳נְיוּ, וויין זְשֶׁע ווייִן! } בִּיס.

דוּ וועֶסְט זִיךְ תָּמִיד דֶערְמַאנֶען
וואָס דוּ הָאסְט קִינְדוַויִיס גֶעשִׁפִּילְט:
אָט דָא בִּיסְט דוּ גֶעשְׁטַאנֶען,
אָט דָארְטֶען הָאסְט דוּ זִיךְ גֶעשְׁפִּילְט.
דִי יוּנְגֶע יָאהרֶען פַאַרְשְׁוועבֶען...
זֵיי קוּמֶען צוּרִיק נִיט צוּגֶעהן.
אַזוֹ פַאַרְגֶעהט אוּנְזֶער לֶעבֶּען
כַּלָה׳נְיוּ, וויין זְשֶׁע ווייִן! } בִּיס.

אַז דָאס גְלִיק ווֶעט דִיר שַׁיינֶען אוּנ לַייכְטֶען,
פַאַרְגֶעס נִיט דֶעם אָרֶעמַאן,
דֶער מֶענְשׁ מוּז תָּמִיד טְרַאכְטֶען,
וואָס ווֶעט מִיט אִיהם מָארְגֶען זַיין.
אוֹי! יֶעדֶער מֶענְשׁ אִיז אָרֶעם,
ווִי רַייךְ עֶר וואָלְט נִישְׁט גֶעוועזֶען.

אַזוֹי זָאגֶען אוּנְזֶערֶע סְפָרִים...
כַּלָהנְיוּ, וויין זִשֶׁע וויין!
בִּים.

אַז דַיין מַאן וֶועט טְרֶעהרֶען פַאַרְגִיסֶען,
פַאַרְבִּיטֶערְט וֶועט זַיין דָאס הַארְץ,
זָאלְסְט דוּ אִיהם זַיין לֶעבֶּען פַאַרְזִיסֶען,
פַאַרְגְרִינְגֶערֶען זַיין שְׁמַארְץ.
דַיינֶע קִינְדֶערְלֶעךְ זָאלְסְט דוּ גֶעבֶּען
אוּנְזֶער אוּמְגְלִיק גוּט צוּ פַאַרְשְׁטֵעהְן,
אַז וֵויינֶען הֵייסְט בַּיי אוּנְז לֶעבֶּען.
כַּלָהנְיוּ, וויין זִשֶׁע וויין!
בִּים.

דֶעם חָתָן פִיהרְט צוּ דֶער כַּלָה,
בַּאשִׁיט אִיהם מִיט בְּלוּמֶען גִיךְ:
גָאט וֶועלֶען מִיר בֶּעטֶען אַלֶע
עֶר זָאל דִיר זַיין מַצְלִיחַ.
וואוּ דוּ וֶועסְט זִיךְ וֶוענְדֶען אוּנ קֶעהרֶען,
זָאל גָאט פַאר דִיר תָּמִיד שְׁטֵעהְן;
עֶר זָאל דַיינֶע טְרֶעהרֶען דֶערְהֶערֶען.
כַּלָהנְיוּ, וויין זִשֶׁע וויין!
בִּים.

ב) דִי רָאד (כַּלָה׳ם צַד).

שְׁלָאגְט כְּלֵי־זְמֶר אִין דִי טַאצֶען,
וֶוער וֶועט אַצִינְד מִיךְ שַׁאצֶען?
אוי, אוי! גָאט אִיז גְרוֹיס!
עֶר הָאט דָאךְ גֶעבֶּענְטְשְׁט מַיין הויז...
דִי מִיזִינֶקֶע גֶעבּ אִיךְ אוֹיס —
דִי מִיזִינֶקֶע אוֹיס גֶעגֶעבֶּען!
דִי מִיזִינֶקֶע אוֹיס גֶעגֶעבֶּען!

שְׁטַארְקֶער!... פְרֵייליֶעךְ!...
דוּ דִי מַלְכָּה, אִיךְ דֶער מֶלֶךְ!
אוי, אוי, אִיךְ אַלֵיין
הָאבּ מִיט מַיינֶע אוֹיגֶען גֶעזֶעהֶן,
וִוי גָאט אִיז מִיר מַצְלִיחַ גֶעוֶועז —
דִי מִיזִינֶקֶע אוֹיס גֶעגֶעבֶּען! (בִּים.)

שְׁטַארְקֶער!... בֶּעסֶער!...
דִי רָאד, דִי רָאד מַאכְט גְרֶעסֶער!

גְרוֹיס הָאט מִיךְ גָאט גֶעמַאכְט,
גְלִיק הָאט עֶר מִיר גֶעבְּרַאכְט,
הוּלְיֵט, קִינְדֶער, אַ גַאנְצֶע נַאכְט!
דִי מִיזִינֶקֶע אוֹיס גֶעגֶעבֶּען! (בִּיס.)

דֶער טְרַייעֶר פֶעטֶער יוֹסִי
אוּן דִי גוּטֶע מוּמֶע סָאסִי
הָאבֶּען מִיר צוּם חָתָן־מָאל
טַייעֶרֶע וַויינֶען אָהְן אַ צָאל
מִיר גֶעשִׁיקְט פוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל —
דִי מִיזִינֶקֶע אוֹיס גֶעגֶעבֶּען! (בִּיס.)

מָאטֶעל!... שִׁמְעוֹן!...
דִי אָרֶעמֶע לַייט זֶענֶען גֶעקוּמֶען,
שְׁטֶעלְט זֵיי דֶעם שֶׁענְסְטֶען טִישׁ,
טַייעֶרֶע וַויינֶען, טַייעֶרֶע פִישׁ,
אוֹי וֵועה, טָאכְטֶער, גִיבּ מִיר אַ קִישׁ, —
דִי מִיזִינֶקֶע אוֹיס גֶעגֶעבֶּען! (בִּיס.)

אַייזִיק!... מַזִיק!...
דִי בָּאבֶּע גֶעהט אַ קָאזִיק.

קײן עין־הרע זעהט נאָר זעהט,
װי זי טופּעט, און װי זי געהט,
אױ, אַ שׂמחה, אױ, אַ פֿרײד, —
די מיזינקע אױס געגעבען! (בּיס.)

איציק!... שפּיציק!...
װאָס שװײגסט דו מיט דעם שמיציק?!
אױף די כּלי־זמר טהו אַ געשרײ:
צי שפּילען זײ, צי שלאָפען זײ?
רײסט די סטרונעס אַלע אױף צװײ! —
די מיזינקע אױס געגעבען! (בּיס.)

ג) אַ פֿרײליכס (חתנ׳ס צד).

די מחותּנים געהען,
קינדער,
לאָמיר זיך פֿרײהען —
שאַט נאָר שאַט!

דֶער חָתָן אִיז נָאר אַוואוּנְדֶער —
שְׁפִּילְט אַ וִויוַואט דֶעם חָתֶנְ'ס צַד!

אָט גֵעהט דֶער פֶּעטֶער
קָנֶה
מִיט דֶער מוּמֶע חָנֶה —
שַׁאט נָאר שַׁאט!
דָאס אִיז דִי בֶּעסְטֶע מַתָּנֶה,
שְׁפִּילְט אַ וִויוַואט דֶעם חָתֶנְ'ס צַד!

דֶעם חָתֶנְ'ס שְׁוֶועסְטֶער
פְרֵיידֶעל
נֶעמְט זִי אַרַיין אִין רֵעדֶעל —
שַׁאט נָאר שַׁאט!
זִי דְרֵעהט זִיךְ וִוי אַ דְרֵיידֶעל —
שְׁפִּילְט אַ וִויוַואט דֶעם חָתֶנְ'ס צַד!

רֶבּ אֶלִי דֶעם חָתֶנְ'ס
פֶּעטֶער
דָאס בַּייכֶעל גְלֶעט עֶר —
שַׁאט נָאר שַׁאט!
עֶר אִיז פֶּעטֶער פוּן אַלֶע פֶּעטֶער —

שְׁפִּילְט אַ וִויוַואַט דֶעם חָתָנְ׳ס צַד!

אָט גֵעהט דֶער מְחוּתָּן
מִינְדִיק.
מִיט וָואס הָאבֶּען מִיר פַאַרְזִינְדִיגְט –
שַׁאט נָאר שַׁאט!
עֶר בְּלָאזְט זִיךְ ווִי אַיין אִינְדִיק –
שְׁפִּילְט אַ וִויוַואַט דֶעם חָתָנְ׳ס צַד!

נֶעמְט בַּיי דִי הֶענְט אַייךְ
אַלֶע!
דֶער חָתָן מִיט דֶער כַּלָה –
שַׁאט נָאר שַׁאט!
גָאט זָאל זֵיי זַיין מְמַלֵא –
דֶעם חָתָנְ׳ס אוּנ דֶער כַּלָה׳ס צַד...

7.

גֶעבֶּען קְלַייזֶעל.

— גוּט מָארְגֶען, מֹשֶׁה, דְּיר!
— גוּט מָארְגֶען, יַעֲנְקֶעלֶע, דְּיר!
— וָואס הֶערְט זִיךְ עֶפִּים, מֹשֶׁה, בַּיי דְּיר?
— אַי! וָואס זָאל זִיךְ הֶערֶען בַּיי מִיר?
דָאס לֶעבֶּען אִיז צוּקֶער זִים:
אִיךְ וֶוער פַאַרְשְׁוַוארְצְט פוּן דֶעם קָאפּ בִּיז דִי פִּים...
דָאס לֶעבֶּען בֵּייגְט, דָאס לֶעבֶּען בְּרֶעכְט...
אִיךְ וַויין... אִיךְ בִּין אֶפְּשַׁר גֶערֶעכְט?...

— גוּט מָארְגֶען, מֹשֶׁה, דְּיר!
— גוּט מָארְגֶען, יַעֲנְקֶעלֶע, דְּיר!
— וָואס הֶערְט זִיךְ עֶפִּים, מֹשֶׁה, בַּיי דְּיר?
— אַי! וָואס זָאל זִיךְ הֶערֶען בַּיי מִיר?
אִיךְ הוּנְגֶער אַגַאנְצֶע וָואךְ,
נִיט לַאנְג וֶועל אִיךְ שְׁלֶעפֶּען נָאךְ...

דָאס װײַב שְׁרַײט: משֶׁה, ס׳אִיז שְׁלֶעכְט...
דָאס װײַב אִיז אֶפְשַׁר גֶערֶעכְט?...

— גוּט מָארְגֶען, משֶׁה, דִיר!
— גוּט מָארְגֶען, יַעֲנְקֶעלֶע, דִיר!
— וָואס הֶערְט זִיךְ עֶפִּים, משֶׁה, בַּײ דִיר?
— אַי! וָואס זָאל זִיךְ הֶערֶען בַּײ מִיר?
אִין דֶער דִירָה אִיז נַאס אוּנ קַאלְט,
דֶער בַּעל הַבַּיִת וֶועט מִיךְ אַרוֹיס וַוארְפֶען בַּאלְד.
דֶער מֹחַ טְרוּקֶענְט גַאנְצֶע נֶעכְט...
דֶער בַּעל הַבַּיִת אִיז אֶפְשַׁר גֶערֶעכְט?...

— גוּט מָארְגֶען, משֶׁה, דִיר!
— גוּט מָארְגֶען, יַעֲנְקֶעלֶע, דִיר!
— וָואס הֶערְט זִיךְ עֶפִּים, משֶׁה, בַּײ דִיר?
— אַי! וָואס זָאל זִיךְ הֶערֶען בַּײ מִיר?
דֶער פְּרִיץ אִיז בַּײ מִיר גֶעוֶוען,
אִיךְ הָאבּ אִיהם גֶעמוּזְט פַארְשְׁטוּפֶּען דִי צֵײן...
אִיךְ וַוארְף מִיךְ וִוי אִין וַואסֶער אַ הֶעכְט...
דֶער פְּרִיץ אִיז אֶפְשַׁר גֶערֶעכְט?...

— גוּט מָארְגֶען, משֶׁה, דִיר!

— גוט מאָרגען, יַענקעלע, דיר!
— וואָס הערט זיך עפּיס, משה, בּיי דיר?
— אַי! וואָס זאָל זיך הערען בּיי מיר?
איך בּין קראַנק, איך שפּיי מיט בּלוט,
אין בּקור־חולים נעמט מען מיך ניט...
איך שטאַרבּ, איך געה אוים וויא אַ לעבּט...
שאַ! בּרידער, גאָט איז גערעכט!...

8.

דער בּעבער.

טהייערע מַלכּה —
געזונד זאָלסט דו זיין! —
גיס אָן אין בּעבער
אין בּעבער דעם ווַיין.
בּים — בּאָם! בּים — בּאָם!
בּים — בּאָם — בּאָם — בּאָם!

פון דֶעם דָאזִיגֶען בֶּעכֶער,
עֶר גְלַאנְצְט אַזוֹי שֵׁיין,
הָאט גֶעטְרוּנְקֶען מַיין זֵיידֶע,
מַיין זֵיידֶע אַלֵיין.
בִּים – בָּאם! א. ז. וו.

ס׳אִיז גֶעוֶועֶן שְׁלֶעכְטֶע צַייטֶען,
ווִי עֶס מַאכְט זִיךְ אַמָאל,
נָאר דֶעם בֶּעכֶער הָאט עֶר גֶעהַאלְטֶען –
אַייזֶען אוּנ שְׁטָאהל!
בִּים – בָּאם! א. ז. וו.

עֶר הָאט מְשַׂמֵחַ גֶעוֶועֶן אַלֶע קִינְדֶער,
בַּאקֶענְט אִיז דָאס דִיר,
פוּנ׳ם טַאטֶען אִיז דֶער בֶּעכֶער
גֶעקוּמֶען צוּ מִיר!
בִּים – בָּאם! א. ז. וו.

טְהַייעֶרֶע מַלְכָּה, –
גֶעזוּנְד זָאלְסְט דוּ זַיין! –
פַאר וֶועמֶען זָאל אִיךְ טְרִינְקֶען

דֶעם דָאזִיגֶען װײַן ?

בִּים — בָּאם ! א. ז. װ.

לְחַיִים װיל אִיךְ טְרִינְקֶען
פַאר דֶעם פִּינְטֶעלֶע אִיד ,
װָאס מוּטְשֶׁעט זִיךְ תָּמִיד
אוּנ װֶערְט קֵיינְמָאל נִיט מִיד !

בִּים — בָּאם ! א. ז. װ.

לְחַיִים װיל אִיךְ טְרִינְקֶען ,
אוּנ טַאקִי אָהן אַ־נְ־עֶק ,
פַאר דִי װָאס זֶענֶען גֶעפָּאהרֶען
אוֹיף אֵייבִּיג אַװֶעק !

בִּים — בָּאם ! א. ז. װ.

אִיךְ װָאלְט טְרִינְקֶען פַאר מַיינֶע שׂוֹנְאִים ,
נָאר זָאג זַיי נִיט אוֹיס !
קוּק — טְרֶעהרֶען שְׁפְּרִיצֶען פוּנ׳ם בֶּעכֶער ,
פוּן דֶעם בֶּעכֶער אַרוֹיס !

בִּים — בָּאם ! א. ז. װ.

זִינְגְט הֶעכֶער אוּנ הֶעכֶער ,
גָאט , דוּ בִּיזְט גְרוֹיס !

בַּאהַאלְט, מַלְכָּה, דֶעם בֶּעבֶּער,
דָאס לִידֶעל אִיז אויס!
בִּים – בָּאם! בִּים – בָּאם!
בִּים – בָּאם! בָּאם – בָּאם!

9.

צִיוֹן.

פוּן דֶער וֶועלְט פַארְיָאגְט, פַארְטְרִיבֶּען,
אוּן אִין הַארְצֶען מִיט אַ ווּנְד,
בִּין אַלֵיין אִיךְ דָא גֶעבְּלִיבֶּען
אָהן אַ קִינְד אוּן אָהן אַ פְרַיינְד.
אַלֶע זֶענֶען זִיךְ צֶעפָּאהְרֶען,
דֶער אַהֶער אוּן דֶער אַהִין,
אוּן אויף מַיינֶע אַלְטֶע יָאהְרֶען
זִינְג אִיךְ דָא אַ לִיעד פוּן צִיוֹן.

צִיוֹן! צִיוֹן! גְרויסֶער נָאמֶען!
צִיוֹן! צִיוֹן! הֵיילִיג וָוארְט!

אַלְטֶע בּוימֶער! שֵׁענֶע בְּלוּמֶען
וואַכְּסֶען אויף דַיין הֵיילִיג אָרְט!
ציון! דוּ וֶועסְט אֵייבִּיג בְּלִיהֶען
תָּמִיד נַיי אִיז דַיין גֶעבָּאט.
גְרוֹיסֶער גָאט! דוּ בִּיסְט אִין צִיון, —
צִיוֹן! דוּ בִּיזְט גְרוֹיס בַּיי גָאט!

גְרוֹיסֶער גָאט! זָאלְסְט מִיר בַּאשֶׁערֶען
צוּ צוּפַאלֶען צוּ דַיין עֶרְד,
אוּנ פַארְגִיסֶען הֵייסֶע טְרֶעהרֶען,
אוֹיב — אִיךְ בִּין בַּיי דִיר דָאס וֶוערְט.
צוּ צוּפַאלֶען צוּ דִי קְבָרִים,
צוּ דֶער וַואנְט פוּן דֶעם „גֶעוֶויין",
אוֹי! כְ'בִּין אָבֶּער אַלְט אוּנ אָרֶעם,
צִיוֹן וֶועל אִיךְ שׁוין נִיט זֶעהְן!...

כְ'וֶועל פַאר אַייךְ דָא, קִינְדֶער, בֶּעטֶען
גָאט דֶעם זָ'טֶען פְּרִיה אוּנ שְׁפֶּעט,
עֶר זָאל אַייךְ אַהִין בַּאגְלֵייטֶען,
ווִי'ר הָאט אוּנְז אַמָאל בַּאגְלֵייט,

און אין ציון׳ס גרויסען נאָמען
און אין ציון׳ס הייליג וואָרט,
נייע בוימער, נייע בלומען
זאָל ער לאָזען וואַקסען דאָרט.

אַז איך וועל אין קבר ליגען,
וועט אַ פייגעלע צו פליהען,
און וועט זינגען מיט דעם נגון
און דאָס ליעדעלע פון ציון:
„ציון! ציון! גרויסער נאָמען!
ציון! ציון! הייליג וואָרט...
כ׳ האָב פון דאָרט געבראַכט דיר בלומען
און אַ צווייגעלע פון דאָרט״.

„מיט דאָס צווייגעלע דאָס גרינע
האָב איך דיר פון דאָרט געבראַכט,
וואו עס שיינט אונזער אמונה
אונזער קרוין און אונזער פראַכט!
דאָרט איז קיינמאָל ניט קיין ווינטער,
דאָרט איז קיינמאָל ניט קיין קעלט,

ווייל די זונן געהט דאָרט ניט אינטער,
אונ זי שיינט די גאַנצע וועלט!

10.

דאָס ליעד פון דעם ברויט.

(געווידמעט די יודישע קאָלאָניסטען, צו זינגען אין פעלד נאָך דער אַ־בייט).

גרויסער גאָט! מיר זינגען ליעדער:
אונזער הילף ביזט דו אַליין!
נעמט צענויף די סנאָפּעס, ברידער,
ביז די זונן וועט אונטערגעהן.
נעמט צענויף די סנאָפּעס, ברידער,
ביז די זונן וועט אונטערגעהן.

לאָז די זונן אונז בריהען, בראָטען,
זי האָט אונז געשיינט צום גליק:
זעהט דאָס ברויט איז אונז געראָטען...
קינדער, קיינמאָל ניט צוריק!... } בּיס.

גְרויסֶער גָאט! דוּ הֶעלְפְּסְט דֶעם מֶענְשֶׁען,
אַז עֶר רוּפְט צוּ דִיר אִין נוֹיט!
זָאלְסְט אוּנְז ווייטֶער מַאכֶען בֶּענְשֶׁען
מִיט הַצְלָחָה אוּנ מִיט בְּרוֹיט!... } בִּים.

גֶעבְּט צֶענוֹיף אַייךְ אַלֶע אִינְאֵיינֶעם,
נַחַת הָאבֶּען מִיר שׁוֹין פִּיעל...
אוּנ דֶעם גָאלְדֶענֶעם קְרַאנְץ דֶעם שֵׁענֶעם,
פוּן דִי זַאנְגֶען טְרָאגְט אִין שִׁיל. } בִּים.

לָאזֶען אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער ווִיסֶען
פוּן אַלֶעבֶּען אוֹיף דֶער וֶועלְט,
אַז דָאס בְּרוֹיט, אוּנ יֶעדֶער בִּיסֶען
אִיז פוּן אוּנְזֶער אֵייגֶען פֶעלְד!... } בִּים.

גְרויסֶער גָאט! מִיר זִינְגֶען לִיעדֶער,
דוּ בִּיזְט אוּנְזֶער הִילְף אַלֵיין!
גֶעבְּט צֶענוֹיף דִי סְנָאפֶּעם, בְּרִידֶער,
בִּיז דִי זוּנְן וֶועט אִינְטֶערְגֵעהְן!...
גֶעבְּט צֶענוֹיף דִי סְנָאפֶּעם, בְּרִידֶער,
בִּיז דִי זוּנְן וֶועט אִינְטֶערְגֵעהְן!...

11.

די נאַכט *).

ס'איז פינסטער, פינסטער; וואָלקען שטעהען,
זיי האָט דער קאַלטער ווינט געבראַכט;
אין הימעל איז קיין שיין צו זעהען,
אַראָפּגעלאָזט האָט זיך די נאַכט.

פאַרלאָהרען האָט די וועלט איהר נאָמען,
פאַרפינסטערט ליגט זי ווי זי איז גרויס,
פאַרוויאַלעט ליגען אַלע בלומען,
געשטאָרבען ליגט די לעצטע רויז.

די בוימער פון דעם וואַלד דעם אַלטען
זיי האָבען זיך צו דר'ערד געלעהנט,
די חיות האָבען זיך באַהאַלטען
אונ, אוי, דער מענש האָט זיך צעוויינט:

וואָס קאָן די נאַכט דעם מענשען געבען?
וואָס קאָן איהם געבען ד'וויכטע קעלט? —

*) צום דעקלאַמירען (אָהן נאָטען).

פֿאַרװױסט, פֿאַרפֿינסטערט איז דאָס לעבען,
פֿאַרװױסט, פֿאַרפֿינסטערט איז די װעלט!

די שײַן, דער טאָג האָט זיך פֿאַרבאָרגען,
עס װײנען, קלאָגען בערג און טהאָל:
צי קומען װעט אַמאָל דער מאָרגען?
צי קומען װעט דער טאָג אַמאָל?

װי לאַנג װעט זײַן דער טאָג פֿאַרבאָרגען?
„װאָס הערט זיך, װעכטער, מיט דער נאַכט?"
דער װעכטער זאָגט: „עס קומט דער מאָרגען,
װי לאַנג עס זאָל ניט זײַן די נאַכט..."

12.

טרערען.

דו זאָגסט אַז אין צװײען איז גרינגער צו קלאָגען,
צו װײנען אין צװײען װערד גרינגער דער שמאַרץ, —

אוי, נִיטִי, מַיין בְּרוּדֶער, וִוי קֶענְסְט דוּ דָאס זָאגֶען?
אִין צְוֵוייֶען אִיז שְׁוֶועהֶרֶער דָאס אוּמְגְלִיק צוּ טְרָאגֶען,
אַ זֶעלִיבֶּע טְרֶעהֶרֶען פַארְקְלֶעמֶען דָאס הַארְץ...

אֵיינְם קֶען אִיךְ דִיר זָאגֶען, אֵיינְם קֶען אִיךְ דִיר שְׁוֶועהֶרֶען:
מַיין הַארְץ הָאבּ אִיךְ אוֹיסְגֶעוֵויינְט לַאנְג שְׁטִילֶערְהֵייד...
וֶוען קֵיינֶער פוּן אַייךְ פְלֶעג נִיט זֶעהְן מַיינֶע טְרֶעהֶרֶען,
וֶוען גָאט נָאר אַלֵיין פְלֶעג אִים שְׁטִילֶען מִיךְ הֶערֶען,
פְלֶעג גְרִינְגֶער מִיר וֶוערֶען מַיין צַעַר, מַיין לֵייד!...

* * *

13.

וִוי הַאלְט אִיךְ דָאס אוֹיס!

וִוי הַאלְט אִיךְ דָאס אוֹיס — פַארְשְׁטֵעה אִיךְ נִיט כְּלֶעבֶען,
ס'אַוַודַאי פוּן גָאט אַזוֹי שׁוֹין בַּאשֶׁערְט,
בַּיי יֶעדֶען אִיז אַ יוֹם־טוֹב דָאס שְׁטִיקֶעלֶע לֶעבֶּען,
בַּיי מִיר אִיז דָאס לֶעבֶּען שְׁוַוארְץ וִוי דִי עֶרְד!
פַאר וָואס אוּנ פַאר וֶוען — דָאס פְרֶעגְט שׁוֹין נִיט אֵיינֶער,

ס'פֿאַרענטפֿערט די קשיה: גאָט דו ביזט גרויס!
עס טרוקענט אין מיר דער מאַרך פֿון די ביינער:
איך האַלט דאָס ניט אויס, איך האַלט דאָס ניט אויס!

ווי האַלט איך דאָס אויס — ס'איז אַוודאי אַ וואונדער,
ווי כ'שלעפּ מיינע שלאַפֿע, געשוואָלענע פֿיס,
ווי כ'בלאָנקע אַרום מיט מיינע אָרעמע קינדער,
וואו איך געה, ווי איך קום איז מיר פֿינסטער און וויסט:
דאָ טאָר מען ניט שטעהן, דאָ טאָר מען ניט ליגען,
דאָרט נעמט מען פֿון מיר די כּחות אַרויס...
און אומעדום הער איך דעם אייגענעם נגון:
„איך האַלט דאָס ניט אויס, איך האַלט דאָס ניט אויס!"

אוי! יעדער פֿון אייך, צי רייך, צי אָרעם,
האָט אונזער בית־עולם אַוודאי געזעהן...
דאָרט שטעהען צעבראָכענע, פֿינסטערע קבֿרים,
און טיף פֿון די קבֿרים געהט אַ געוויין:
אַזוי איז צעבראָכען אין מיר יעדער אבֿר,
אַזוי די וועלט פֿינסטער — ווי זי איז גרויס...
אוי, דעק דיך אויף גיכער, מיין פֿינסטערער קבֿר!
איך האַלט דאָס ניט אויס, איך האַלט דאָס ניט אויס!!

14.

דעם אָדלערס קלאָג.

איך האָב אויך אַמאָל גרויסע פליגעל געהאַט...
כ'פלעג פליהען אַהער און אַהין.
היינט ליג איך און בין פון דעם טויט שוין ניט ווייט,
איך קען מיך ניט ריהרען, ניט פליהען...
אַרויס געצאַפּט האָט מען פון מיר שוין דאָס בלוט,
קיין פליגעל ניטאָ... קוקט אַהער...
וואָס טויג מיר מיין לעבען. איך וויל עס שוין ניט,
אַז כ'האָב מיינע פליגעל ניט מעהר?

כ'פלעג פליהען, מיך הויבען ביז אין הימעל אַרויף,
דורך וואַלד, איבער בערג, איבער טהאָל...
כ'פלעג אַראָפּלאָזען מיך צו דער ערד, אויף דערויף,
כ'זאָל צום הימעל צוריק — נאָך אַמאָל...
היינט ליג איך געקאָוועט. געפּענטעט גאַנץ גוט,
אַ זיפץ טהון — אי דאָס איז מיר שווער...

וָואס טויג מִיר דָאס לֶעבֶּען, אִיךְ וִויל עֶס שׁוין נִיט,
אַז כְ׳הָאבּ מַיינֶע פְּלִיגֶעל נִיט מֶעהר?

קִינְדֶער! אוי, זָאגְט מִיר, וואו זֶענְט אִיהר אַצִינְד?
אָפְּגֶעריסֶען זֶענְט אִיהר פוּן מִיר!
וִוי בּייסְט מִיר מַיין הַארְץ, אוּן וִוי וֶועה טְהוּט מַיין וִוינְד,
אוּן וִוי רִינְט פוּן מִיר בְּלוּט אָהְן אַ שִׁיעוּר!
אוי, קוּמְט גִיךְ צוּפְלויגֶען, אוּן שְׁטִילְט מִיר מַיין בְּלוּט,
נֶעמְט צוּ, אוי, מַיין לֶעצְטֶע מְרָעהר...
וָואס טויג מִיר מַיין לֶעבֶּען, אִיךְ וִויל עֶס שׁוין נִיט,
אַז כְ׳הָאבּ מַיינֶע פְּלִיגֶעל נִיט מֶעהר?...

15.

תַּנְחוּם דֶער טְראוּבַּאטְשׁ*).

כְּ׳ווִיל אַייךְ דֶערְצֵיעהלֶען אַקוּרַאט
טַאקִי מִיט גְרוֹיס אָחָאטֶע,
וִוי כְּ׳הָאבּ גֶעדִיענְט פַאר אַ סָאלְדַאט
אִין דֶער עֶרְשְׁטֶער רָאטֶע.

טְרָאם! טְרָאם! אַ יוּנְגַאטְשׁ
בִּין אִיךְ גֶעוֶועזְן מִיט בֵּיינֶער,
מֶע הָאט מִיךְ גֶעמַאכְט פַאר אַ טְרוּבַּאטְשׁ,
אִיךְ הָאבּ גֶעשְׁפִּילְט וִוי קֵיינֶער.
טְרַא–טַא–רַא–רַא! טְרַא–טַא–רַא–רַא!
אִיךְ הָאבּ גֶעשְׁפִּילְט וִוי קֵיינֶער.

---

*) לאָז דאָס ליעד זיין אַ זֵכֶר צו אונזער „תנחום באַראַבאַנשטשיק” עליו השלום פון זיטאָמיר. ער איז געווען א יוד אַ גִבּוֹר, איין אויסגעדינטער סאָלדאַט מיט באַקענבאַרדען און מיט עטליכע מעדאַילען, מיט וועלכע ער פלעג זיך שטענדיג באַריהמען. מיר, יודישע קינדער, האָבען איהם שטאַרק ליעב געהאַט דערפאַר, וואָס ער פלעג אונז אלע פרייטאָג לערנען „מאַרשירען”, לויפען, שיסען – האַלטען מלחמה...

כְ'וויל אַייךְ זָאגֶען , סְ'איז נִיט גְרִינְג
אוֹיף דֶער טְראוּבֶּע צוּ טְראוּבֶען :
דָא מוּז מֶען פַארְשְׁטֵעהְן זִיךְ אוֹיפְ'ן וִוינְק ,
אוּנ גוּטֶע אוֹיהרֶען הָאבֶּען .

טְרַאם ! טְרַאם ! צוּ מַאכֶען „פּוּי !”
כְ'לֶעבֶּען אִיז אַסַךְ גְרִינְגֶער :
דָא מוּז מֶען שְׁפִּילֶען אָט אַזוֹי —
אוּנ מַאכֶען מִיט דִי פִינְגֶער .
טְרַא–טַא–רַא–רַא! טְרַא–טַא–רַא–רַא!
אוּנ מַאכֶען מִיט דִי פִינְגֶער !

אִיךְ ווִיל נִיט פַארְלֵייקֶענֶען פַאר אַייךְ ,
אִיךְ פְלֶעג מִיךְ פְרֵיילִיךְ פִיהלֶען ,
אַז אִיךְ פְלֶעג שְׁטִיקְלֶעךְ גָאר אַסַךְ
אוֹיף מַיין טְראוּבֶּע שְׁפִּילֶען .

טְרָאם ! טְרָאם ! אִין עֶרְשְׁטֶען רַיאַד
פְלֶעג דֶער קָאמַאנְדִיר מִיךְ שְׁטֶעלֶען .
אַז אִיךְ פְלֶעג שְׁפִּילֶען אוֹיפְ'ן פַּארַאד ,
פְלֶעג דֶער גֶענֶעראַל אָנְקְוֶועלֶען .
בְּרַא–טַא–רַא–רַא! טְרַא–טַא–רַא–רַא!

פְּלֶעג דֶער גֶענֶעראַל אָנְקֶוועלֶען!

אַז דִי דִיוויזְיֶע טְהֵיילְט זִיךְ אָפּ אויף צְוֵוייי
גַאַרְנִיזָאנֶעם גְרויסֶע,
אוּנ דֶער גֶענֶעראַל טְהוּט אַ גֶעשְׁרֵיי:
„סְפְּראַוַוא וְזְוָואדָאם סְטְרוֹיסְיַא!"

טְרַאם! טְרַאם! דָא פַּאלְט אַרַיין
דִי טְראוּבֶּע מִיט אַ קוֹל פוּן אַייזֶען,
אוּנ אִיהר הֶעלְפְט אוּנטֶער דֶער בַּאראַבַּאן,
וִוי זִינְגֶערְלִיךְ דֶעם חַזָן.
טְרַא–טַא–רַא–רַא! טְרַא–טַא–רַא–רַא!
וִוי זִינְגֶערְלִיךְ דֶעם חַזָן!

אויף דִי מַאנָיאוּוְרֶעם אִיז אַזוֹי שְׁוֶועהר
גְלַייךְ וִוי אִין אַ מִלְחָמָה:
סָאלְדַאטֶען לויפֶען אַהִין אוּנ אַהֶער
פִּינֶען מִיט דֶער נְשָׁמָה...

טְרַאם! טְרַאם! דֶער מוּזֶעקַאנְט
טָאר זִיךְ נִיט זַיין טוֹעֶה:
דֶער גֶענֶעראַל טְהוּט אַ מַאךְ מִיט דֶער הַאנְד, —

שְׁפִּילְט עֶר שׁוין, „קָאַטְבָאוִיאוּ"
טְרַא–טַא–רַא–רַא! טְרַא–טַא–רַא–רַא!
שְׁפִּילְט עֶר שׁוין „קָאַטְבָאוִיוּ" !

אַמָאל מוּז מֶען שְׁלָאגֶען גָאר דֶעם פַּיינְד,
אִינְטֶערְוַוייִלִיכְם אִיז גְלַייכֶער...
דִי סָאלְדַאטֶען מִיט דֶער בִּיקְס אִין דֶער הַאנְד
לַייגֶען זִיךְ אוֹיף דִי בַּייכֶער...

טְרַאם! טְרַאם! מֶע הָאט אָנְגֶעגְרֵייט
גַאנְצֶע פֶּעסֶער מִיט פָּארָאךְ.
דֶער גֶענֶערַאל הֵייסְט שְׁפִּילֶען שְׁטִילֶערְהֵייד,
מֶע זָאל נִיט הֶערֶען קַיין שָׁארָאךְ!
טְרַא–טַא–רַא–רַא! טְרַא–טַא–רַא–רַא!
מֶע זָאל נִיט הֶערֶען קַיין שָׁארָאךְ!

דָא לָאזֶען זִיךְ דִי סָאלְדַאטֶען פוּן דֶעם אָרְט
גְלַייךְ צוּ דֶער אַטְטַאקֶע...
בָּאמְבֶּעס, קוּילֶען, דָא אוּן דָארְט.
סְ'אִיז אַ מוֹרָא טַאקֶע!

טְרַאם! טְרַאם! פוּן אוֹיבֶען אָן

שְׁפִּיל אִיךְ אוּנ גֶעה אִין פַּייעֶר.
פַאלֶען וֶועל אִיךְ לֶעבֶּען דֶער פָאהְן,
וָוארֶעם זִי אִיז מִיר טְהַייעֶר!
טְרַא־טַא־רַא־רַא! טְרַא־טַא־רַא־רַא!
וָוארֶעם זִי אִיז מִיר טְהַייעֶר!

נָאךְ דֶער מִלְחָמָה אַרוּם שְׁבוּעוֹת
הָאבּ אִיךְ מִיךְ אַהֵיים דֶערְקְלִיבֶּען.
אַז רָחֵל הָאט דֶערְזֶעהֶען, אַז אִיךְ בִּין אָהְן אַפוּס.
אִיז זִי חַלָשׁוֹת גֶעבְּלִיבֶּען.

טְרַאם! טְרַאם! נִיטֶע ווייְן,
רָחָנְיוּ מַיין לֶעבֶּען.
דוּ זֶעהְסְט דָאךְ צוּ, אַז גָאט אַלֵיין
הָאט גֶערַאטֶעוֶועט מַיין לֶעבֶּען!
טְרַא־טַא־רַא־רַא! טְרַא־טַא־רַא־רַא!
הָאט גֶערַאטֶעוֶועט מַיין לֶעבֶּען!

אוֹי, ווייְנֶען, רָחֶלֶע, אִיז מְאוּם.
לָאז אִיבֶּער דִי טְרֶערֶעהֶען אוֹיף מָארְגֶען:
צִי מִיט אַ פוּס, צִי אָהְן אַ פוּס, —
דֶערְפַאר וֶועט גָאט שׁוֹין זָארְגֶען.

טְרַאם! טְרַאם! דֶער קֵייסֶער אַלֵיין
הָאט מִיר אַ מֶעדַאיל גֶעגֶעבֶּען.
אִיך הָאבּ אִיהם זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ זֶעהן:
הוּנְדֶערְט יָאהר וֶועל אִיך לֶעבֶּען!
טְרַא-טַא-רַא-רַא! טְרַא-טַא--רַא-רַא.
הוּנְדֶע־ְט יָאהר וֶועל אִיך לֶעבֶּען!

16.

עֶס זִינְגְט זִיך נִיט.

אוֹי, עֶנְטְפֶערְט מִיר, אִיך בֶּעט אַייך זֶעהר,
וָואס הָאבּ אִיןְ מִיך דָא אַזוֹי צֶעזִינְגֶען?
דָאס לֶעבֶּען קוּמְט אָן אַזוֹי שְׁוֶועהר,
דָאס הַארְץ וֶוערְט אָקֶערְשְׁט נִיט צוּשְׁפְּרִינְגֶען.

אִי דָא, אִי דָארְטֶען טְרִיפְט זִיך בְּלִיט...

אוי, װעט פאַרשטומט איהר פרײליכע ליעדער,
דאס לעבען איז פאַרביטערט, ברידער,
עס זינגט זיך ניט, עס זינגט זיך ניט!

17.

דאס טרויער־ליעד.

זינגער:

קאַלט אין יעדער אָבר,
פינסטער װי אין קבר,
הינגער צער און נויט (בּים.
שװאַרצע װאָלקען שװעבען,
שװאַרץ איז אונזער לעבען...
אוי דאס איז דער טויט! (בּים.

כאָהר:

לאָמיר, ברידער, שלעפּען,
לאָמיר, ברידער, שלעפּען

דֶעם גָלוּת ווִי עֶר אִיז גְרוֹיס! (בִּים.)
בִּיז דִי שָׁעָה וֶועט שְׁלָאגֶען,
בִּיז דִי שָׁעָה וֶועט זָאגֶען,
אַז דָאס לֵיעד אִיז אוֹיס! (בִּים.)

זינגער:
גְרוֹיס אִיז אוּנְזֶער לֵיידֶען,
צֵער אוּנְזֶער גַן-עֵדֶן
אוּנ אִין צָרוֹת רֵייךְ. (בִּים.)
גִיסְט אַייךְ, גִיסְט אַייךְ טְרֶערֶען,
בַּאלְד וֶועט פוּן אַייךְ וֶוערֶען
בְּלוּט אַ גַאנְצֶער טֵייךְ... (בִּים.)

כאָהר:
לָאמִיר, בְּרִידֶער, שְׁלֶעפֶּען,
לָאמִיר, בְּרִידֶער, שְׁלֶעפֶּען
דֶעם גָלוּת ווִי עֶר אִיז גְרוֹיס! (בִּים.)
בִּיז דִי שָׁעָה וֶועט שְׁלָאגֶען,
בִּיז דִי שָׁעָה וֶועט זָאגֶען,
אַז דָאס לֵיעד אִיז אוֹיס! (בִּים.)

18.

פֵּסַח.

— אִיךְ וִויל אַייךְ דֶערְצֶעהלֶען דָא, קִינְדֶער, אַ מַעֲשֶׂה,
וָואס ס'הָאט זִיךְ גֶעטְרָאפֶען, אוֹי הֶערְט אוֹים דָא מִיךְ.
וָואס ס'הָאט זִיךְ גֶעטְרָאפֶען,
וָואס ס'הָאט זִיךְ פַארְלָאפֶען —
— „אוֹי וֵועה, זֵיידֶעניוּ, אוֹי וֵועה, זֵיידֶעניוּ מִיר הֶערֶען דִיךְ!"

— מִיר הָאבֶּען בַּיים טִישׁ דִי הַגָדָה גֶעזִינְגֶען,
ס'אִיז פֵּסַח גֶעוֶועזֶען — אַ פְרֵיילִיכֶער טָאג!
פְּלוּצִים זֶעהֶען מִיר שְׁטֵיינֶער פְלִיהְ'ן
אַהֶער אוּנ אַ הִין!
— „אוֹי וֵועה, זֵיידֶעניוּ, אוֹי וֵועה, זֵיידֶעניוּ, אַ יָאמֶער אַ קְלָאג!"

— אַ שְׁטֵיין אִיז אִין אוֹיג מַיין שָׂרָה'לֶען גֶעפַאלֶען...
דָאס קִינְד אִיז גֶעוֶועזֶען פוּנ'ם טוֹיט אוֹיף אַ הָאר.
זֵיי זֶענֶען דוּרְךְ דִי פֶענְסְטֶער גֶעקְרָאכֶען,
גֶערִיסֶען, גֶעבְּרָאכֶען...

— „אוי װעה, זיידעניו, אוי װעה, זיידעניו, װעה איז די יאָהר!״

— די ביינקלעך געבראָכען, די קישענס געריסען —
דער פּעך איז געפאַלען װי שניי אויף דער ערד...
און מיט אַ פריילּיכען ניגון
האָבען זיי געפּייפט און געשריגען...
— „אוי װעה, זיידעניו, אוי װעה, זיידעניו, אַ נאומגליק באַשערט!״

— זיי זענען באַפאַלען דאָס גרויס בית־המדרש...
װי גרויס איז געװעזען און טיף אונזער שמאַרץ!
די ספרים צעריסען,
פאַרפלעקט און צעשמיסען...
— „אוי װעה, זיידעניו, אוי װעה, זיידעניו, ניט רייס אונז
דאָס האַרץ!״

— אַ רעגען האָט געגאָסען צו דער לװיה...
אוי, װער װעט פאַרגעסען דעם דאָזיגען טאָג,
אַז מע האָט באַהאַלטען די ספרים
האָבען געװיינט אַלע קברים!...
— „אוי װעה, זיידעניו, אוי װעה, זיידעניו, אַ יאָמער אַ קלאָג!״

19.

שׂמְחַת־תּוֹרָה.

קינְדער, מיר הָאבּען שׂמְחַת־תּוֹרָה,
שׂמְחַת־תּוֹרָה אויף דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט!
תּוֹרָה איז די בֶּעסְטֶע סְחוֹרָה:
אַזוֹי הָאט דֶער רֶבּי מיט אוּנְז גֶעקְנֶעלְט!

אוֹי וֶועה! אוֹי — אוֹי — אוֹי!
פְרֵיילִיךְ קינְדֶער, אָט אַזוֹי!
רֶענְדְלִיךְ שׁיטֶען זִיךְ פוּן די זֶעק!
פְרֵיילִיךְ — אָהן אַ־נְ־עֶק!!

הָאטְשׁ איךְ בּין מיר אַיין אָרֶעם יודֶעל,
אוּנ עֶס דַארְט מיר גוּט דֶער מֹחַ,
שׂמְחַת־תּוֹרָה זִינְג איךְ אַ לִידֶעל,
אוּנ מאַךְ אַ גוּטֶע כּוֹסֶה אויךְ!
אוֹי וֶועה! א. ז. וו.

וֶוער מֶעקְען גיט מַיינֶע צָרוֹת

זָאל זַיי נִיט קֶענֶען – זָאג אִיךְ אַייךְ ;
נָאר טַאקִי גְלַייךְ מִיט אַלֶע שְׂרָרוֹת
בִּין אִיךְ אִים שִׂמְחַת־תּוֹרָה בַּייךְ !
אוֹי וֶועה ! א. ז. וו.

דְבוֹרָה, גֶעבּ מִיר דִי נַייעֶ קַאפָּאטֶע,
אִיךְ וֶועל זִי אָנְטָהוּן טַאקִי אַצוּנְד.
אִיךְ וֶועל דִיר זָאגֶען, אַלְסְדִינְג אִיז בְּלָאטֶע, –
אַבִּי מֶע אִיז בָּרוּךְ־הַשֵּׁם גֶעזוּנְד !
אוֹי וֶועה ! א. ז. וו.

וואוּ אִיז בֶּערִיל, אוּנ וואוּ אִיז דָוָואסִי ?
רוּף זַיי אַלֶע אִין שְׁטוּב אַרַיין !
דִי מוּמֶע סָאסִי, דֶעם פֶּעטֶער יוֹסִי –
זָאלֶען זַיי אַלֶע פְרֵיילִיךְ זַיין !
אוֹי וֶועה ! א. ז. וו.

שִׂמְחַת־תּוֹרָה – פוּן גָאט אַ מַתָּנָה
זָאל אוּנְז תָּמִיד הֵיילִיג זַיין !
אֲפִילוּ דִי שְׁטֶערֶען מִיט דֶער לְבָנָה
זֶענֶען גֶעגַאנְגֶען טְרוּנְקֶען בַּויין !
אוֹי וֶועה ! א. ז. וו.

דְבוֹרָה! גִיס־זְשֶׁע נָאךְ אָן אַ גְלֶעזֶעל
פון דֶעם יום־טוב־דִיגֶען ווַיין...
ווָאס הָאסְט דו אַרָאפּגֶעלָאזְט דָאס נֶעזֶעל? –
אַ רוּחַ אין מַיינֶע שׂוֹנְאִים'ס טַאטֶען אַרַיין!
אוי ווָעה! א. ז. וו.

אוי ווָעה, דְבוֹרָה, ווָאס הָאסְט דו מוֹרָא,
כ'בִּין אַ בִּיסֶעל פְרֵיילִיךְ, כְ'קֶען נִיט שְׁטֵעהְן?
דְבוֹרָה־לֶעבֶּען, אִים שְׂמְחַת־תּוֹרָה
ווֶער אִיז נִיט פְרֵיילִיךְ? זָאג אַלֵיין!
אוי ווָעה! א. ז. וו.

צִי עֶס דְרֵעהֶען זִיךְ מִיט מִיר דִי גַאסֶען,
צִי עֶס דְרֵעהט זִיךְ מִיט מִיר דִי שְׁטִיבּ?
דְבוֹרָה, אָט הָאסְט דו בֶּאֱמֶת גֶענָאסֶען! –
לֶעבֶּען זָאלְסְט דו, דָאס לֶעבֶּען אִיז לִיעבּ!!
אוי ווָעה! א. ז. וו.

קִינְדֶער, מִיר הָאבֶּען שְׂמְחַת־תּוֹרָה,
שִׂמְחַת־תּוֹרָה אוֹיף דֶער גַאנְצֶער ווֶעלְט!
תּוֹרָה אִיז דִי בֶּעסְטֶע סְחוֹרָה! –
אַזוֹי הָאט דֶער רֶבִּי מִיט אוּנְז גֶיקְנֶעלְט!

אוֹי װֵעה! אוֹי – אוֹי – אוֹי!
פְֿרֵיילִיך, קִינְדֶער, אָט אַזוֹי!
רֶענְדְלִיך שִׁיטֶען זִיך פוּן דִי זֶעק! –
פְֿרֵיילִיך אָהן אַ־נְ־עֶק!!

20.

דֶער װִינְטֶער.

אוֹי הֶעלְפְֿט מִיר, קִינְדֶער, אִינְטֶער.
קַיין כּחוֹת אִיז נִיטָא...
גֶעקוּמֶען אִיז דֶער װִינְטֶער,
דֶער װִינְטֶער אִיז שׁוֹין דָא!

עֶר פְֿרֶעגְט קֵיינֶעם קַיין דֵעוֹת,
עֶר קוּמְט װִי צוּ זִיךְ אַהֵיים,
מִיט דֶער װַייסֶע בָּארְד אוּנ פֵּאוֹת,
מִיט דֶער װַייסֶע, גְרוֹיסֶע בְּרֶעם.

דוּרְךְ טָאהל אוּנ װֶעלְדֶער יָאגְט עֶר,
גֶעהוֹיקֶערְט צוּ דֶער עֶרְד,

מִיט זִיךְ אַ בֶּעזֶעם טְרָאגְט עֶר,
און קֶעהְרְט, און קֶעהְרְט, און קֶעהְרְט!

מִיט שְׁנֵיי גֶעבֶּעט דִי פֶּעלְדֶער,
פַארְפְרוֹירֶען שְׁטֵעהְט דֶער וַואלְד,
דִי פֶּעלְדֶער און דִי וֶועלְדֶער
זֵיי בְּרוּמֶען: ... קַאלְט ... סְ'אִיז קַאלְט!

אִין בֶּעט לִיגְט קְרַאנְק מַיין שֵׁיינְדִיל,
מִיט אִיהר דָאס קְלֵיינֶע קִינְד,
נִישְׁטָא אִין שְׁטוּב קֵיין שְׁפֶּענְדִיל,
אִין פֶּענְסְטֶער וֵויינְט דֶער ווִינְט ...

עֶר שְׁוַוייגְט דֶער אַלְטֶער זֵיידֶע,
עֶר מַאכְט זִיךְ נִיט פוּן דֶעם;
עֶר לַאכְט אִין דִי פוּיסְטֶען בֵּיידֶע
און שָׁאקֶעלְט מִיט דֶער בְּרֶעם ...

עֶר ווִיל קֵיינֶעם נִיט שׁוֹינֶען,
חָאטְשׁ שְׁרַיי, חָאטְשׁ וֵויין אָהן שִׁעוּר ...
וואו צַער און עֶלֶענְד וואוֹינֶען,
דָארְט קְלַאפְּט עֶר אִין דֶער טִיר.

אוֹי, הֶעלְפְט מִיר, קִינְדֶער, אִינְטֶער, —
קַיין כּחות אִיז נִיטָא...
גֶעקוּמֶען אִיז דֶער ווִינְטֶער,
דֶער ווִינְטֶער אִיז שׁוֹין דָא!

21.

דֶער זֵיידֶע מִיט דֶער בַּאבֶּע.

ס'אִיז הַיינְט אַקוּראַט גֶעוואָרֶען פוּפְצִיג יָאהר,
אַז זֵיי לֶעבֶּען אִינְאֵיינֶעם — דָאס אַלְטֶע פָּאר:
זֵיי הָאבֶּען זִיךְ גֶעעֶלְטֶערְט — קוּקְט אַייךְ צוּ —
אַכְצִיג עֶר, אוּן זִיבֶּעצִיג זִי.

הָאטְשׁ דֶער זֵיידֶע מִיט דֶער בַּאבֶּע זֶענֶען קֶערְן אוּן קְלֵיין,
נָאר דֶער זֵיידֶע מִיט דֶער בַּאבֶּע זֶענֶען מָלֵא־חֵן:
עֶר מִיטְ'ן שְׁפִּיטְצִיכְדִיקֶען בֶּערְדֶעלֶע, מִיטְ'ן גֵיידֶערֶעל זִי —
אַכְצִיג עֶר, אוּן זִיבֶּעצִיג זִי.

גאָט האָט זיי מיט עושר און כּבוד באַגליקט,
אים לעבען האָבען זיי זיך קיין מאָל ניט געקריגט:
נאָר „נאַטעלע", נאָר „באַבעלע" רופען זיי זיך צו —
אַכציג ער, און זיבעציג זי.

זיי זענען היינט געגאַנגען ביידע אין שיל
און האָבען דאָרט געדאַווענט מאַכן פיעל:
גאָט האָט זיי געהאָלפען — ברוך הוא —
אַכציג ער, און זיבעציג זי.

פון דער שיל זענען זיי אַהיים געגאַנגען גלייך,
אויפ'ן טיש איז שוין געשטאַנען לעקעך אַ סך,
און די אייניקליך האָבען געוואַרט שוין פון אין דער־פריה —
אַכציג ער, און זיבעציג זי.

דער זיידע האָט זיך געוואַשען פון דער זילבערנע טאַץ,
אויפגעגאָסען האָט דאָס אייניקעל, איך זאָג אייך, אַ שאַץ;
יענטעלע די שוואַרצהייניוודיגע, אַט—אַ—די —
אַכציג ער, און זיבעציג זי.

דער עולם האָט זיך קיין צען־הונדערט געזעצט צום טיש,
און אַז מע האָט אויפגעגעבען די פייערדיגע פיש,

הָאט אַ דְרָשָׁה גֶעזָאגְט רֶב הֶערְשֶׁעלֶע־צְבִי —
אַכְצִיג עֶר, אוּן זִיבֶּעצִיג זִי.

וִוי דֶער זֵיידֶע אִיז גֶעוֶוען תָּמִיד אַ פְרוּמֶער אִיד,
יוֹדֶען טְהוּן גוּטְס אִיז עֶר קֵיין מָאל נִיט מִיד,
דֶערפַאר הֶעלְפְט אִיהם גָאט אִי שְׁפֶּעט, אִי פְרִיה —
אַכְצִיג עֶר, אוּן זִיבֶּעצִיג זִי.

אוּן וִוי דִי בַּאבֶּע אִיז גֶעוֶוען אַ וַוייבֶּעלֶע מָלֵא־חֵן.
דָאס צִיהְרִינְג פַּאסְט אִיהר נָאךְ אִיצְטֶער, זָאגְט אַלֵיין!
דִי בַּאבֶּע הָאט גֶעטְהוּן אַ שְׁמֵייכֶעל דֶער־צִי —
אַכְצִיג עֶר, אוּן זִיבֶּעצִיג זִי.

דֶער עוֹלָם הָאט גֶענוּמֶען צוּ בִּיסְלֶעךְ וַויין,
אוּן דֶעם זֵיידֶען מִיט דֶער בַּאבֶּען אִין רָאד אַרַיין;
דִי אֵיינִיקְלֶעךְ הָאבֶּען גֶעפְּלֶיעסְקֶעט צִי —
אַכְצִיג עֶר, אוּן זִיבֶּעצִיג זִי.

מֶע הָאט גֶעזֵעהֶען, דֶער עוֹלָם זָאל זִיךְ נִיט פְרִיה צֶעגֵעהְן,
דֶער פֶּעטֶער לֵיבּוּשׁ הָאט זִיךְ גֶעלָאזְט אַ קָאזַאק אַלֵיין,
דִי מוּמֶע סָאסִי אִיז גֶעגַאנְגֶען אַקֶעגֶען אוֹיף אֵיין קְנִיה —
אַכְצִיג עֶר, אוּן זִיבֶּעצִיג זִי.

אַזוי האָבען זיי געהוליעט ביז האַלבער נאַכט...
„באָבעלע, – זאָגט דער זיידע – אַ גוטע נאַכט!“
שלאָף מיר געזונד, און דעק זיך גוט צו –
אַכציג ער, און זיבעציג זי.

דער זיידע איז געוועזען שוין זעהר אַלט,
איז ער אַנשלאָפען געוואָרען באַלד...
די באַבע האָט ניט געקענט מאַכען די אויגען צו –
אַכציג ער, און זיבעציג זי.

זי האָט זיך דערמאָנט אַז דאַ ליגענדיג אין בעט,
ווי מע האָט איהר „נַטען“ פאַר אַ חתן גערעדט...
אַ מופלג איז ער געוועזען און שען דער־צו –
אַכציג ער, און זיבעציג זי.

די באַבע האָט אָנגעהויבען צו דרימלען מיט אַ מאָל,
איהר חלום וועל איך אייך דערצעהלען אַ־נאַנדער'ש מאָהל...
לאָמיר זיי ביידע שוין לאָזען צו רוה –
אַכציג ער, און זיבעציג זי...

22.

דֶעם מִיהלְנֶערְס טְרֶעהְרֶען.

אוֹי וִויפִיל יָאהְרֶען
זֶענֶען פַארְפָאהְרֶען,
זִינְט כְ׳בִּין אַ מִיהלְנֶער אָט–אַ–דָא...
דִי רֶעדֶער דְרֵעהֶען זִיךְ,
דִי יָאהְרֶען גֵעהֶען זִיךְ,
אִיךְ בִּין שׁוֹין אַלְט, אוּנ גְרַייז אוּנ גְרָאה.
דִי רֶעדֶער דְרֵעהֶען זִיךְ,
דִי יָאהְרֶען גֵעהֶען זִיךְ,
אִיךְ בִּין שׁוֹין אַלְט, אוּנ גְרַייז אוּנ גְרָאה.

ס׳אִיז טֶעג פַארַאנֶען,
כְ׳וִויל מִיךְ דֶערְמַאנֶען,
צִי כְ׳הָאבּ גֶעהַאט אַשְׁטִיקֶעל גְלִיק?...
דִי רֶעדֶער דְרֵעהֶען זִיךְ,
דִי יָאהְרֶען גֵעהֶען זִיךְ, } בִּיס.
קַיין עֶנְטְפֶער אִיז נִיטָא צוּרִיק.

מַיין טְרַייעֶ מִינְצִי ,
מַיין קִינְד מַיין שְׁפְּרִינְצִי ,
אוֹי וֵועה , אַ יָאמֶער , אוֹי אַ שְׁרֶעק !
דִי רֶעדֶער דְרֵעהֶען זִיךְ ,
דִי יָאהרֶען גֵעהֶען זִיךְ , } בִּים .
מִיט זֵיי זֶענְט אִיהר אוֹיךְ בָּאלְד אַוֶעק .

פוּן גְלִיק פַארְטְרִיבֶּען ,
בִּין אִיךְ גֶעבְּלִיבֶּען ,
אָהן וַוייב , אָהן קִינְד אָט דָא אַלֵיין .
דִי רֶעדֶער דְרֵעהֶען זִיךְ ,
דִי יָאהרֶען גֵעהֶען זִיךְ , } בִּים .
אוּנ עֶלֶענְד בִּין אִיךְ וִוי אַ שְׁטֵיין .

אִיךְ הָאבּ גֶעהֶערְט זָאגֶען ,
מְ'ווִיל מִיךְ פַארְיָאגֶען
אַרוֹים פוּן דָארְף אוּנ פוּן דֶער מִיהל .
דִי רֶעדֶער דְרֵעהֶען זִיךְ ,
דִי יָאהרֶען גֵעהֶען זִיךְ , } בִּים .
אוֹי , אָהן אַיין עֶק אוּנ אָהן אַ צִיעֶל ...

וואו װעל איך וואוהנען,

װער װעט מיך שוינען? —

איך בין שוין אַלט, איך בין שוין מיד.

די רעדער דרעהען זיך,

די יאהרען געהען זיך,

און אויך מיט זיי געהט אויס דער איד.

די רעדער דרעהען זיך,

די יאהרען געהען זיך,

און אויך מיט זיי געהט אויס דער איד...

23.

גאָט איז אַ פאָטער.

(נאָך אַ ליעד פון רומעניען).

האָטש כ'בין פאַרשאָלטען דאָ פון יעדען — אוי, אוי, אוי!

האָטש כ'לעב אין צרות און אין ליידען — אָט אַזוי!

נאָר ווי פאַר'ן עמוד,

זינג איך תמיד:
גאָט איז אַ פאָטער — אוי! אוי! אוי!
נאָר ווי פאַר'ן עמוד,
זינג איך תמיד:
גאָט איז אַ פאָטער — אוי! אוי! אוי!

איהר שלאָגט מיט אייזערנע מיך ריטער — אוי, אוי, אוי!
איהר מאַכט מיין לעבען שווערער און ביטער — אָט אַזוי!
נאָר באמונות,
ס'איז אָהן סכנות:
גאָט איז אַ פאָטער — אוי! אוי! אוי! } בּיס.

איהר מענט מיך מוטשען, מיר דערקוטשען — אוי, אוי, אוי!
מיך שלאָגען, יאָגען, שטעכען, ברעכען — אָט אַזוי!
אוי — וועה! אוי — וועה!!
גם זו לטובה,
גאָט איז אַ פאָטער — אוי! אוי! אוי! } בּיס.

איך קאָן קיין ברויט די קינדער געבען — אוי, אוי, אוי!
ס'איז נאָר אַ וואונדער ווי זיי לעבען — אָט אַזוי!

אוי ניטי, קינדער,
ס'איז ניט קיין וואונדער! } בים.
גאט איז אַ פּאטער — אוי! אוי! אוי!

צי'ז אונזער מזל שוין באַגראָבען — אוי, אוי, אוי!
צי וועלען מיר אויף שבת האָבען — אָט אַזוי!
אוי דבורה לעבען,
גאָט וועט געבען: } בים.
גאָט איז אַ פּאטער — אוי! אוי! אוי!

דער פעטער פּסח קומט צעלויפען — אוי, אוי, אוי!
גיה פריוו אויף יום-טוב מצות קויפען — אָט אַזוי!
אוי דבורה, דבורה,
האָב ניט מורא: } בים.
גאָט איז אַ פּאטער — אוי! אוי! אוי!

דער ווינטער איז מיט כּעס געקומען — אוי, אוי, אוי!
צוויי שייטליך האָלץ וואו וועלען מיר נעמען — אָט אַזוי?
וואס העראיך וועלטען,
פרעסט און קעלטען? — } בים.
גאָט איז אַ פּאטער — אוי! אוי! אוי!

דו ווייסט דער ווינטער וועט פאַרפליהען, אוי, אוי, אוי!
איך זעה, די זונן געהט אויף אין ציון — אט אזוי!
פון הייסע טרעהרען
וועט וואַרעם ווערען:
גאָט איז אַ פאָטער — אוי! אוי! אוי!
פון הייסע טרעהרען
וועט וואַרעם ווערען:
גאָט איז אַ פאָטער — אוי! אוי! אוי!

24.

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם!

צי ווייסט איהר ווי עס הייסט דאס אָרט,
די זונן געהט קיינמאָל אינטער דאָרט?
איך וועל אייך זאָגען מיט איין וואָרט:
ציון הייסט דאס אָרט.
שרייט־זשע, קינדער, צום בורא שמים:
"לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם"!

אִיהר זֶעהט דָאךְ, קִינְדֶער, מִן הַסְתָּם
דִי זוּנְן זִי שְׁפִּיגֶעלְט זִיךְ אִין יַם:
דָאס שְׁפִּיגֶעלְט זִיךְ אוּנְזֶער גְלִיק,
גֶעהט נָאר טְהוּט אַ קוּק.
שְׁרַייט־זְשֶׁע קִינְדֶער צוּם בּוֹרֵא שָׁמַיִם:
„לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם!"

אִין צִיוֹן, אוּנְזֶער הֵיילִיג אָרְט,
וֶועלֶען מִיר בְּלוּמֶען זֵייעֶן דָארְט,
בֵּיימֶער בִּיז אִין הִימֶעל הוֹיךְ,
אוּנ אֶתְרוֹגִים אוֹיךְ.
שְׁרַייט־זְשֶׁע קִינְדֶער צוּם בּוֹרֵא שָׁמַיִם:
„לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם!"

פִּיהלֶען וֶועלֶען מִיר נִיט קַיין נוֹיט,
גָאט וֶועט אוּנְז גֶעבֶּען תָּמִיד בְּרוֹיט,
יֶעדֶעם פֶּעלְד מִיט בְּרוֹיט בַּאשִׁיט...
גִיט קַיין עַיִן הָרָע נִיט!
שְׁרַייט־זְשֶׁע קִינְדֶער צוּם בּוֹרֵא שָׁמַיִם:
„לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם!"

דערמאַנט אײַך, קינדער, נאָר אָן דעם
אַז מיר װעלען זײַן אין אונזער היים,
װעט זיך ניט גיסען, קײנמאָל ניט
יודיש, יודיש בלוט...
שרײַט־זשע קינדער צום בורא שמים:
„לשנה הבאה בירושלים!"

אַז אַ פרעמדער װעט קומען אין אונזער לאַנד,
װעלען מיר איהם פרײַנדליך געבען די האַנד:
נאָר דער קען יעניעמס צער פאַרשטעהן,
װער עס האָט געליטען אַלײן...
שרײַט־זשע קינדער צום בורא שמים:
„לשנה הבאה בירושלים!"

25.

די זונן.

די זונן איז אױפגעגאַנגען,
עס שײַנט אין יעדען אָרט...

מִיט הִימְעלִשֶׁע גֶעזַאנְגֶען
פְלִיהֶען פֵייגִיל דָא אוּן דָארְט!
הֶער! זִיסֶע לִיעדֶער קְלִינְגֶען...
זֵיי גֶעמֶען דָאס הַארְץ אַרוֹיס.
זֵיי קְלִינְגֶען, זֵיי בַּאזִינְגֶען
דִי וֶועלְט ווִי זִי אִיז גְרוֹיס!

ווִי זָאל דִי זוּנְן נִיט שַׁיינֶען,
דִי פֵייגֶעל זִיךְ נִיט פְרֵייעֶן;
גָאט פִיהְרְט אוּנְז אוֹיס פוּן דַאנֶען,
אוֹיס טְרֶעהֶרֶען, אוֹיס גֶעוֵויין!
דִי הֶענְד שׁוֹין אוֹיפְגֶעבִּינְדֶען...
צֶעבְּרָאכֶען לִיגְט דִי קֵייט...
דֶער גָלוּת אִיז פַארְשְׁווִינְדֶען!
פַארְשְׁווִינְדֶען צַער אוּן לֵייד!

בִּיז וַואן דִי זוּנְן וֶועט זוּנְקֶען
דֶערְלַאנְגְט דֶעם בֶּעסְטֶען וַויין!
לְחַיִים וֶועל אִיךְ טְרִינְקֶען:
לָאז גָאט מַצְלִיחַ זַיין!
לְחַיִים אוּנְזֶערֶע בְּרִידֶער!

לְחַיִים אוּנְזֶערֶע פְרַיינְד!
קְלִינְגְט הויך, קְלִינְגְט הויך איהר לִיעדֶער,
אויף תָּמִיד אַזוֹי וִוי הַיינְט.

דִי זוּנְן אִיז אויפְגֶעגַאנְגֶען,
זִי שַׁיינְט אִין יֶעדֶען אָרְט...
מִיט הִימֶעלְשֶׁע גֶעזַאנְגֶען
פְלִיהֶען פֵייגֶעל דָא אִין דָארְט!
הֶער! זִיסֶע לִיעדֶער קְלִינְגֶען...
זֵיי נֶעמֶען דָאס הַארְץ אַרוֹים.
זֵיי קְלִינְגֶען, זֵיי בַּאזִינְגֶען
דִי וֶועלְט וִוי זִי אִיז גְרוֹים!